

NÉPÚJSÁG

2025. szeptember 11.,
csütörtök
LXXVII. évfolyam
204. (22070.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 2⁹⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Hagyomány, játék, tanulás, szórakozás

Szüreti fesztivál Balavásáron

Fotó: Gligor Róbert László

Múlt hét végén harmadszor szerveztek szüreti fesztivált Balavásáron – a színes rendezvény alkalmat teremtett emberek és közösségek találkozására, ünneplésre, számvetésre, szórakozásra.

Tartalmas és színes programokkal várta a község lakóit a balavásári önkormányzat: pénteken a vendégeket fogadták, és egy panelbeszélgetésre került sor, majd az előljárók átadták a teret a fiataloknak, hogy a Projekt X zenekar koncertjén és azt követően DJ Sound Noise lemezlovas zenéjére szórakozhassanak.

Gligor Róbert László

(Folytatás a 10. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Orosz drónok a lengyel légterben

Lengyelország feltehetőleg nagyfokú provokációval szembesül, először történt, hogy egy NATO-tagállam felett orosz drónokat lőttek le.

3.

Főszerepben a fa

Harmadik alkalommal szervezik meg az Erdélyi Mesterségek Ünnepe, ahol több mint száz kézműves mutatja be munkásságát.

4.

Identitásmegőrzés és közösségerősítés a szórványban

A negyedik bethlenszentmiklósi magyar napok programját igyekezünk úgy összeállítani, hogy kicsiktől a legnagyobbakig minden generáció találjon magának kedvére valót.

11.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Nem véletlen támadás?!

Karácsonyi Zsigmond

Szerda hajnalban másfél tucat katonai drón sértette meg Lengyelország légterét. Egy lakóház teteje sérült meg, de szerencsére nem voltak áldozatok. Mivel a támadóeszközök nem Ukrajna felől, hanem Fehéroroszország területéről repültek be egy NATO-tagország területére, szó sincs tévedésről vagy apró orosz incidensről. Ez már az Észak-atlanti katonai szövetségnek szóló nyílt provokáció. Amint a lengyel államfő fogalmazott: a dróntámadás példátlan mozzanat a NATO történetében, és kilátásba helyezték az alapszerződés 4. cikkelye alapján a szövetségesek közti konzultáció elindítását. Egy olyan konfrontációról van szó, amelyet Oroszország az egész világgal szemben hirdetett – fogalmazott a kormányfő a lengyel törvényhozásban elhangzott beszédében.

A második világégés nyitányára emlékeztető súlyos mondatok ezek. Trump és elvbarátai nyálkásan simulékony „békecsináló pávatáncának” következménye is, hogy a Kreml ura így packázhat Európa sorsával. Az alaszakai csúcstalálkozón kiderült: az amcsi blöffbajnok kispályás a hidegháborúban edzett volt szovjet kém mellett. Putyin ezt tapasztalva az utóbbi hetekben megerősítette ázsiai szövetségeit. Dagadó mellel díszelgett a második világháború lezárását ünneplő kínai katonai parádén, és most drónokkal teszteli az európaiak tűrőképességét, belerángatva minket egy olyan fegyverkezési versenybe, amely a legatyásodott gazdaságok többéves eladósodását idézi elő. Például a megszorító intézkedések csapdájában vergődő Románia arra kényszerül, hogy védelmi képességeinek gyors megerősítése érdekében 16,68 milliárd eurót vegyen fel az unió védelmi

(Folytatás a 3. oldalon)

SZEPTEMBER

11

CSÜTÖRTÖK

Ma **TEODÓRA**,
holnap **MÁRIA, IRMA** napja

Az év **254.** napja, hátravan **111** nap

IDŐJÁRÁS

Változékony idő

Hőmérséklet:
max.: **22 °C**
min.: **16 °C**

nap-tár

Isten éltesse!

MÁRIA: Eredeti héber formája Mirjam (מִרְיָם Mirjám) volt, ez a görög és latin bibliafordításokban módosult. Jelentése megfejtetlen, minden magyarázata vitatott. A latin Maria névváltozatnak igen sok származéka alakult ki az európai nyelvekben, ezek egy része a magyarban is.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR: 2025. szeptember 10.

1 €	5,0733 lej
1 \$	4,3297 lej
100 Ft	1,2890 lej
1 g arany	508.6964 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

M E G Y E I H Í R E K**Búcsú a Fürszt-telepi kápolnánál**

Szeptember 14-én, vasárnap 18 órakor kerül sor a Marosvásárhely és Marosszentgyörgy határánál lévő Fürszt-telepi kápolna búcsúünnepére. A szentmisét és a szentbeszédet Péter Arthur Maros-Küküllő kerületi főesperes tartja.

Nyilvános vita tervpályázatról

Marosvásárhely polgármesteri hivatala a Romániai Építésszek Rendjével együttműködésben nemzetközi tervpályázatot hirdet A Maros parkjai címmel a jövőbeli zöld–kék közterületi hálózat fejlesztésére. A projekt a lovarda környékétől (Maros-part és holtág) a városi park és a Turbina-csatorna mentén a Víkendtelep déli határáig tartó övezetet öleli fel. A városvezetés szeptember 12-én, pénteken délelőtt 11 órától nyilvános vitára hívja az érdekelteket az intézmény Győzelem tér 3. szám alatti székhelyére, a 45-ös terembe. A vita célja a pályázati program irányelveinek körvonalazása – adta hírül közösségi oldalán a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal.

Őszi felvételi a Művészeti Egyetemen

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen szeptember 9-én, kedden kezdődött és 12-én, pénteken zárul a betöltetlen helyekre meghirdetett felvételi vizsgák sorozata. Az eredményeket szeptember 15-ig, hétfőig nyilvánosságra hozzák, a felvételt nyert hallgatók 19-éig, péntekig iratkozhatnak be az egyetemre.

Mesedélután a gyermekkönyvtárban

Minden hónap második csütörtökén, így szeptember 11-én (ma) is mesedélutánra várják 18 órától az 5–12 éves gyermekeket a Maros Megyei Könyvtár gyermekrészlegére. Az együttlétén a mesehallgatás mellett olyan kreatív tevékenységekre is sor kerül, amelyek a mesét a valósággal hozzák összefüggésbe.

Évadnyitó szimfonikus koncert

Évadnyitó szimfonikus koncerten vehetnek részt a klaszszikus zene kedvelői szeptember 11-én, csütörtökön (ma) 19 órától a marosvásárhelyi Kultúrpalota nagytermében. A George Enescu Nemzetközi Fesztivállal közösen szervezett rendezvényen a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia szimfonikus zenekarát Christian Cășleanu vezényli, szólista Oana Csíky zongoraművész. Műsoron: Beethoven- és Mendelssohn-Bartholdy-művek.

Kettős tárlatnyitó könyvbemutatóval

A 120 éve született Incze István festőművész alkotásaiból és Incze Sárkány Ilona iparművész munkáiból nyílik kiállítás szeptember 11-én, csütörtökön (ma) 18 órakor a marosvásárhelyi Bernády Ház földszinti kiállítótermeiben. A kettős tárlatnyitón könyvbemutatóra is sor kerül. A kiállítást Markó Béla költő nyitja meg.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Átadták a felújított Bambi napközi otthont**Színek, nevetés, megújult környezet**

Teljes körű energetikai felújításon ment keresztül a maros-szentgyörgyi Bambi napközi otthon. Az intézmény ünnepélyes átadására szeptember 10-én, szerdán került sor.

Szeredai Vivien

Az intézmény igazgatója, Minor Borbála Erika köszöntötte az egybegyűlteket, hangsúlyozva, hogy egy különleges pillanatnak lehetnek tanúi. „Átadjuk a megújult óvodát, amely mostantól nem csak biztonságosabb, hanem szebb, barátságosabb és inspirálóbb otthona lesz a mindennapi játéknak, tanulásnak és felfedezésnek. Hiszem, hogy minden befektetett munka, minden támogatás és minden apró segítség a jövőt építi, hiszen a gyerekeink jövője a legnagyobb kincsünk. Kívánom, hogy ebben az óvodában sok nevetés, játék és szeretet szülessen, a gyerekek pedig minden nap boldogan menjenek haza” – emelte ki. A napközi otthon aligazgatója, Frenț Laura többek között úgy fogalmazott, hogy egy varázslatos teret hoztak létre, ahol a gyerekek a saját kis világukban tanulhatnak, fejlődhetnek, szórakozhatnak.

Antal Levente Mihály főtanfelügyelő-helyettes elsősorban a jelen levő kisgyerekekhez intézte szavait: „A felújított épület nemcsak tágasabb és színebb lett, hanem energiahatékonyabb is – a jövőre nézve sokkal barátságosabb és környezetkímélőbb. Ez azt jelenti, hogy a felnőttek törődnek

a ti jövőtökkel – milyen lesz évek múlva Marosszentgyörgy, milyen lesz ez a vidék, ez az ország, amikor ti nagyok lesztek” – hangsúlyozta. A tanfelügyelő-helyettes gratulált mindazoknak, akik hozzájárultak a projekt megvalósításához, hozzátéve, hogy Marosszentgyörgy valóban egy olyan település, ahol a kisgyermekes szülők igazi otthonra találnak.

Az ünnepi köszöntők sorát a község polgármestere, Sófalvi Szabolcs zárta, aki kiemelte, hogy több mint 110 gyerek örülhet a felújított intézménynek. Mint arról a Népújság korábban beszámolt, a Bambi napközi otthon energiahatékonyágának növelését célzó felújítást még azelőtt sikerült véghezvinni, mielőtt a kormány döntése alapján számos pályázat finanszírozása kétségesse vált volna. A beruházás értéke meghaladta a 2,5 millió lejt, a munkálatok során többek között újraszigetelték a falakat és a tetőszerkezetet, az ablakokat pedig háromrétegűekre cserélték annak érdekében, hogy megállítsák a hőveszteséget. A polgármester köszönetet mondott a szülőknek és óvónőknek, akik a munkálatok ideje alatt

Fotó: Szeredai Vivien

alkalmazkodtak az alternatív körülményekhez, illetve a tervező- és kivitelezőcégek, valamint a polgármesteri hivatal munkatársainak.

A nyár folyamán szakértői csapat mérte fel a napközi otthon udvarán levő fákat, és úgy ítélték meg, hogy a biztonság megőrzése érdekében kettőt ki kell vágni. Az ünnepség keretén belül ezek helyére újak kerültek: Sófalvi Szabolcs polgármester a kisgyerekekkel együtt ültetett el négy fát, amelyek árnyékot és életet hoznak majd az intézmény udvarára. A megnyitó zárásaként Minor Borbála Erika, Frenț Laura, Antal Levente Mihály és Sófalvi Szabolcs a gyerekek kíséretében elvágta a szalagot, majd színes lufikat engedtek fel az égbé.

Ötven iskola kaphat kedvezményes Matekre fel! bérletet az új tanévben

Az idén indult magyar nyelvű matematikaoktatási platform ötven iskolának kínál fel intézményi szintű bérletet kedvezményes áron. A lehetőséget azok a magyar tannyelvű általános iskolák vagy tagozatok igényelhetik, amelyek az idei képességvizsgán szerényebben szerepeltek matematikából. A támogatói program célja, hogy segítse a lemaradó diákokat, egy pluszlehetőséget kínáljon a kevésbé szerencséseknak. A program keretében mintegy 2300 általános iskolás, köztük közel 600 nyolcadikos juthat hozzá jelképes összegért a digitális oktatóanyaghoz.

A Matekre fel! 2025 áprilisában indult. A platformon a diákok megtalálják a teljes 5–8. osztályos matematika-tananyagot, illetve feladatokat és teszteket oldhatnak meg in-

teraktív módon. A három hónapos próbaidőszakban 425 matematikánár, 5630 magyar diák és 480 szülő vagy érdeklődő próbálta ki a felületet. A működtetők szerint azok a diákok, akik aktívan és céltudatosan használták a rendszert, átlagosan 0,68 ponttal javították a matematika képességvizsga-jegyüket a márciusi szimuláláshoz képest. A hatástanulmány szerint a diákok 81%-a hasznosnak találta a platformot. Leginkább azt értékelték, hogy azonnali visszajelzést kaptak a feladatok megoldása után, célzottan gyakorolhatták a hiányosságait, a saját tempójukban haladhattak, valamint megtekinthették a tesztfeladatok részletes megoldási lépéseit.

A kedvezményes bérletek a matekrefel.ro honlapon igényelhetők.

programja az oazut.ro internetes oldalon található meg.

Afganisztán közelről – Zichó Viktor expedíciós élményei

Ezzel a címmel tart előadást szeptember 15-én, hétfőn 18 órától a marosvásárhelyi Studium Hubban legújabb expedíciós élményeiről Zichó Viktor a Szenior Akadémia és a KultFeszt szervezésében. Zichó Viktor idén két keréken kelt át Afganisztán fenséges hegyein, 4000 méteres hágókon, hóviharok közepette – expedíciója a túlélésről, a határok átlépéséről és emberfeletti erőről szól.

Játsszuk az életet! – festészeti kiállítás

Szeptember 20-ig tekinthető meg Vári-Váncza Edith Játsszuk az életet! című festészeti kiállítása a marosvásárhelyi Studium Hubban (Bolyai tér 15. szám). A tárlat minden hétköznap 8 és 21 óra között látogatható.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐHELYETTES:
Vajda György
LAPSZERKESZTŐ:
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Putnoky-Benedek Annamária. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

Orosz drónok hatoltak be a lengyel légtérbe

Lengyelország feltehetőleg nagyfokú provokációval szembesül, először történt, hogy egy NATO-tagállam felett orosz drónokat lőtték le – jelentette ki Donald Tusk lengyel kormányfő szerdán, a kabinet rendkívüli ülésének elején.

A kormányülést Tusk azután hívta össze, hogy szerda hajnalban több drón repült be Lengyelország légtérébe Oroszország Ukrajna elleni légitámadása közben. A felszálló lengyel és szövetséges vadászgépek a drónok egy részét lelőtték.

A szövetségesek „nagyon komolyan veszik a helyzetet” – mondta el Tusk.

Közölte: a drónok behatolása után Lengyelországban „nem regisztráltak áldozatokat”. Folytatódik a lelőtt drónok roncsainak keresése, és újranyílnak a légvédelmi művellet miatt bezárt lengyelországi repülőterek – mondta el a kormányfő.

Tusk is komolynak nevezte a helyzetet. „Ma már senkinek sem lehet kétsége afelől, hogy különféle forgatókönyvekre kell készülnünk” – jelentette ki. Egyúttal aláhúzta: „Nincs ok pánikra” és arra sem, hogy „a lakosok mindennapi életét megnehezítő korlátozásokat vezessenek be”.

A kormányülés előtt Karol Nawrocki államfő kezdeményezésére lengyel politikai és katonai vezetők egyeztettek az elnöki hivatal nemzetbiztonsági irodájában (BBN). Az ezt követő sajtóértekezletén Karol Nawrocki kijelentette: „A dróntámadás példátlan mozzanat a

NATO történetében”, ahogyan Lengyelország legújabb történetében is. Közölte: beszéltek a lengyel drónvédelem megerősítésének szükségességéről, és megvitatták a NATO alapszerződése 4. cikkelye szerinti eljárás megindításának lehetőségét is. Ez a szövetségesek közötti konzultációkat helyez kilátásba, ha bármelyik tagország fenyegetést érzékel területi épsége, függetlensége vagy biztonsága ellen.

Az elnök bejelentette továbbá: a légtérsértések miatt összehívja a legfontosabb lengyel politikai vezetők**ből** álló tanácsadó testület, a nemzetbiztonsági tanács (RBN) ülését.

Szerda délelőtt Donald Tusk a szejmben ismertette a légtérsértésekről szóló információt. Közölte: Karol Nawrocki és a kormány döntése nyomán, a szövetségesekkel folytatott egyeztetés után Varsó a 4. cikkely elindítását kérvényezi. A lépés „csak egy kezdetet jelent”, Lengyelország a konzultációk keretében a NATO „határozottan nagyobb támogatását várja el”, hiszen „egy konfrontációról van szó, amelyet Oroszország az egész világgal szemben hirdetett”.

Jelenleg „nem megalapozott az az állítás, hogy háborús helyzetben találtuk magunkat”, de Lengyelország szem-

pontjából „a provokáció kétségtelenül összehasonlíthatlanul sokkal veszélyesebb az eddigieknél” – fogalmazott Tusk.

„Ez nem a mi háborúnk, ez nem kizárólag az ukránok háborúja, ez egy háború, egy konfrontáció, amelyet Oroszország hirdetett az egész szabad világ felé” – tette hozzá a kormányfő.

Közölte: a lengyel hatóságok szerda délelőttre összesen 19 légi eszköz esetében erősítették meg a légtérsértést, közülük legalább háromat lelőttek, de „nagyon valószínű” egy negyedik tárgy lelövése, és lehetséges további lelőtt drónok későbbi azonosítása is. Elmondta továbbá: először történt az ukrainai háború során, hogy a légi eszközök „jelentős része” Fehéroroszország területéről repült be Lengyelországba, nem pedig Ukrajna irányából, amikor ez tévedés vagy „apró orosz provokáció” következményeként történt.

A drónroncsok keresésére mozgósították a hadsereg kötelékében működő önkéntes területvédelmi erőket (WOT) és a rendőrséget. A hatóságok megerősítették: szerda délelőttig összesen 6 drónroncsot találtak meg a kelet-lengyelországi Lublini vajdaságban, a kelet-lengyelországi Podlasiei és a közép-lengyelországi Lódzi vajdaságban. A Lublini vajdaságban fekvő Wyrki településen az egyik drón egy lakóház tetejét rongálta meg, senki sem sérült meg. *(MTI)*

Nicușor Dan: Szolidárisak vagyunk Lengyelországgal

Románia szolidáris Lengyelországgal, amely kedde este orosz drónokat semmisített meg a saját légtérben, és hasonló helyzetben Románia „ugyanúgy fog reagálni” – jelentette ki szerdán Nicușor Dan államelnök.

„Ez egy indokolt intézkedés volt. Az összes NATO-tagország kifejezte szolidaritását” – tette hozzá az államfő.

Nicușor Dan szerint Románia területére eddig csak véletlenül estek le drónok, amennyiben azonban a lengyelországi-

hoz hasonló eset történik, elő van készítve a legális eljárás ezek megsemmisítésére. „A lakoságnak nem kell aggódnia” – fűzte hozzá.

A reagálást a parlament által elfogadott idevágó törvény és a Legfelsőbb Védelmi Tanács (CSAT) által leszögezett eljárások teszik lehetővé – emlékeztetett az elnök.

A Reuters, AFP, dpa és EFE beszámolója szerint szerdán a lengyel hadsereg lelőtt több orosz drónt, amelyek megsértették Lengyelország légtérét, miközben az ukrán területek ellen hajtottak végre támadást. *(Agerpres)*

Hitelkeret fegyverkezésre

A védelmi minisztérium szerint Románia részvétele a SAFE programban létfontosságú eszköz az ország katonai képességeinek korszerűsítéséhez és megerősítéséhez, lehetővé teszi a nagyszabású haderőfejlesztési beruházások finanszírozását, hozzájárulva a NATO- és EU-kötelezettségek teljesítéséhez.

A minisztérium arra reagált kedd este egy közleményben, hogy az Európai Bizottság aznapi döntése szerint Románia 16,68 milliárd euróból részesülhet az EU védelmi hitelprogramjából. Ha az összeget utóbb az Európai Tanács is jóváhagyja, Bukarest uniós szinten a második legnagyobb allokációt kaphatja a SAFE 150 milliárd eurós hitelkeretéből.

A közlemény szerint a SAFE program keretében nyújtott kedvezményes hitel lehetővé teszi Románia számára a legkorszerűbb katonai technológia beszerzését, technológiai képességeinek fejlesztését és katonai infrastruktúrájának korszerűsítését. Az uniós forrásokból azokat az alapvető haderőfejlesztési

beruházásokat fogják finanszírozását, amelyek összhangban vannak a NATO- és EU-kötelezettségekkel – emlékeztett a védelmi minisztérium.

A SAFE (Security Action for Europe) célja, hogy a következő öt évben jelentős forrásokat biztosítson a tagállamok számára védelmi képességeik gyors fejlesztésére. A program összesen 150 milliárd euró értékben kínál hosszú lejáratú, alacsony kamatozású hiteleket, amelyekből közös beszerzéseket és ipari beruházásokat lehet finanszírozni.

A SAFE egyik fontos eleme a tízéves türelmi idő, amely lehetővé teszi, hogy a tagállamok csak egy évtized múltán kezdjék meg a tőketörlesztést, miközben

dása és vesztegetés elfogadásában való bűnrészesség miatt indult büntetőeljárás.

A DNA szerdai közleménye szerint július 1-jén Claudiu Crețu a feltételezett bűntársa, Cristian Zamfiroi közvetítésével 40 ezer lejt kapott egy bukaresti cég képviselőjétől, aki cserében azt kérte a vezérigazgatótól, hogy sűrgesse meg az

ELCEN-nek kiállított számláinak kifizetését.

Az ügyészek azt is állítják, hogy július 10-én Claudiu Crețu a feltételezett bűntársa, Cristian Zamfiroi közvetítésével 1,56 millió eurót követelt egy cég ügyvezetőjétől azért, hogy az ELCEN megvásárolja a vállalkozás tulajdonában lévő egyik földterületet.

A hatósági felügyelet ideje alatt a két gyanúsított nem hagyhatja el Romániát, és felfüggesztették a tisztségüket a válalatnál. *(Agerpres)*

ORSZÁG – VILÁG

Újabb 30 nappal meghosszabbították a vészhelyzetet Parajdon

A Hargita megyei prefektúra közleménye szerint a bányakatasztrófa miatti rendkívüli helyzet október 10-ig lesz érvényben. Ez idő alatt a hatóságok gondoskodnak a térségben zajló munkálatok elvégzéséről, és folyamatosan tájékoztatják a lakosságot és a szomszédos településeket a fejleményekről. A prefektúra közlése szerint továbbra is tilos belépni az érintett területekre, beleértve a sószorost is. A Korond-patak és a bányakatasztrófa által érintett folyókák paramétereit folyamatosan mérik. Egy hónappal ezelőtt a Hargita megyei vészhelyzeti bizottság úgy döntött, hogy visszatérhetnek otthonaikba a kilakoltatott parajdiak. *(Agerpres)*

Zavartalan az oktatás az iskolák nagy többségében

Zavartalanul zajlik az oktatás az iskolák nagy többségében – tájékoztatott kedd este az oktatási minisztérium a megyei tanfelügyelőségektől kapott információkra hivatkozva. A közlemény szerint hétfőn a legtöbb iskolában fogadták a gyerekeket, és tanévnnyitó ünnepséget is szerveztek, kedden pedig a mintegy 5700 állami tanintézet 98,2 százalékában megtartották az órákat. A tanárok csupán Dolj megye öt iskolájában bojkottálták részlegesen az oktatást. *(Agerpres)*

Negatív maradt a természetes szaporulat

Idén júliusban is negatív volt a természetes szaporulat Romániában, a halálozások száma az 1,3-szorosa volt az elveszületésekének – derül ki az Országos Statisztikai Intézet (INS) szerdán közzétett adataiból. Ezek szerint az elveszületések száma (14.236) az idei hetedik hónapban júniushoz képest 21,1 százalékkal (2478-cal) nőtt. A halálozások száma (19.122) havi összevetésben 2,4 százalékkal (448-cal) emelkedett. Ilyen körülmények között a természetes szaporulat 2025 júliusában negatív maradt (-4886 fő). *(Agerpres)*

Tovább emelkedett az arany ára

A Román Nemzeti Bank (BNR) árfolyama szerint egy gramm arany szerdán 508,6964 lejt ért, 2,2803 lejjel (0,45 százalékkal) többet, mint kedden (506,4161 lejt). Ezzel a nemesfém ára újabb rekordot döntött. A jegybank adatai szerint a lej erősödött az euróhoz képest, amelynek hivatalos árfolyama 5,0733 lejt szerdán, ami 0,04 banival kevesebb a kedden jegyzettnél (5,0737 lejt). A dollárhoz képest viszont gyengült a lej, az amerikai valuta árfolyama 4,3297 lejt, 1,75 banival (0,4 százalékkal) több, mint kedden (4,3122 lejt). *(Agerpres)*

Lehoztak a Máramarosi-havasokból egy ukrán férfit

Egy éjszakán át tartó mentőakció után megtalálták a hegyimentők azt az ukrán állampolgárt, aki a Máramarosi-havasokon keresztül lépte át a román határt, és kedden segítséget kért a román hatóságoktól – számolt be szerdán a Máramaros megyei Salvamont igazgatója. Dan Benga elmondta, hogy az 52 éves férfi körülbelül kilenc napja tartózkodott a hegyekben. Amikor a hegyimentők megtalálták, a kiszáradás jeleit mutatta, de más komolyabb egészségi problémái nem voltak. *(Agerpres)*

Nem véletlen támadás?!

(Folytatás az 1. oldalról)

hitelprogramjában. A tőketörlesztést csak egy évtized múlva kell megkezdeni. Tehát amire kilábalnánk az elmúlt másfél-két évtized pazarló költségvetése által felhalmozott adósságállományból, kezdhetjük törleszteni a fegyverkezési hiteleket. Nemcsak gyerekeink, hanem unokáink is nyögni fogják politikusaink felelőtlen döntéseit, a közös európai védelmi rendszer kiépítésének elodázását, esetenként szabotálását. Akik a békepártiság nevében ellenzik a szolidáris, összehangolt, határozott európai külpolitikai egységet, milyen védelmi rendszerben gondolkodnak? Mert akit ma barátnak vélnek, holnap már ellenség lehet, ha birodalmi érdeke úgy diktálja. Lehet, sőt kell is szidni a brüsszeli politikát, csak arról ne feledkezzünk meg, hogy mi küldtük oda ezeket az embereket. Minket képviselnek. A mi nevünkben döntenek. Végső soron ilyenek vagyunk mi? Civa-kodó, pecsenyesütögető huszonhetek, akik a drónesőben lyukas védelmi ernyők alatt lapulunk?

Hagyományos mesterségek hétvégéje a marosvásárhelyi várban

Főszerepben a fa

Szeptember 27-28-án a marosvásárhelyi várban harmadik alkalommal szervezik meg az Erdélyi Mesterségek Ünnepét, ahol több mint száz kézműves mutatja be munkásságát, illetve kézkezi munkájának az értékes gyümölcseit, de élőszavas mesemondás, koncertek, kézműves-foglalkozások is várják majd a családok apraját-nagyját. Az idei tematika a fa köré épül – hangzott el tegnap az Erdélyi Hagyományok Háza székhelyén tartott sajtótájékoztatón.

Menyhárt Borbála

Az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány, az Erdélyi Kézműves Egyesületek Szövetsége, valamint a magyarországi Népművészeti Egyesületek Szövetsége idén szeptember 27-28-án szervezi meg ismét Marosvásárhelyen a rendezvényt, amely lehetőséget nyújt megismerni a hagyományos mesterségeket és népi örökségünket mesterségbemutatók, kézművesműhelyek, szakmai előadások, néptáncbemutatók, valamint népzenei koncertek révén.

A fa, ami végigkísér a bölcsőtől a koporsóig

Az idei rendezvény kiemelt tematikája a fa – mutatott rá Demeter Miklós, a 29 egyesületet tömörítő Erdélyi Kézműves Egyesületek Szövetségének alelnöke. Mint mondta, marosvásárhelyi rendezvény gerincét a kézművesvásár, valamint a mesterségbemutatók képezik, 81 mesterségbemutató várja majd a

látogatókat, illetve 24 kézművesműhely is lesz, ahol gyerekek is kipróbálhatják az egyes mesterségek csínját-bínját. Az idei tematikához híven elsősorban fával, de természetesen más hagyományos alapanyagokkal is lehet majd kézműveskedni. A program összeállításakor külön figyelmet fordítottak arra, hogy kötődjenek a központi témához, a fához, így például az Égig érő fa című báb-előadást láthatják a legkisebbek.

Demeter Miklós szerint azért esett a választás az idén a fára, mert az egyik legjellemzőbb erdélyi nyersanyag, amely az élet minden fázisához kötődik, a bölcsőtől a koporsóig. Ennek jegyében, aki szeptember 27-28-án a várba látogat, az bepillanthat többek között a székelykapu-faragás rejtelseibe, de festett ládák és bútorkészítésével, esztergálással, zsindeleyhasítással, nyeregkészítéssel, valamint a kopjafafaragással is megismerkedhet. Bár az Erdélyi Mesterségek Ünnepén a hagyományos kézművesmesterségeké és a mestereké lesz a főszerep, számos izgal-

mas program teszi színessé a két nap kínálatát, a legkisebbeket élőszavas mesemondás, gyerektáncház várja, a felnőttek számára szakmai előadásokkal, folkkocsmával, illetve több népzenei koncerttel is készülnek, fel lép többek között a Hanu' cu Bragă, Herczku Ági és a Banda, valamint a Codex régizene-együttes.

Átörökíteni az értékeinket

Kelemen László, az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány elnöke elmondta: a céljuk életben tartani és átörökíteni a következő nemzedékek számára azt a sokszínű, közös kultúr-

Fotók: Nagy Tibor (archív)

tője szerint a mesterségek hidat képeznek a múlt és jövő között. A marosvásárhelyi esemény fő célja az erdélyi kulturális tárgyi örökség népszerűsítése, hiszen a mesteremberek keze alatt, az ősi tudásnak köszönhetően olyan alapanyagokból, mint az agyag, a fa, a bőr vagy a gyapjú, egészen különleges alkotások születnek. Az Astra múzeum az Erdélyi Mesterségek Ünnepeére elsősorban az ország déli részéről hoz mesterembereket, akik bemutatják többet között a fafeldolgozás csínját-bínját, valamint a festett bútorkon található motívumok jelentésével is megismerkedhetnek a látogatók.

A rendezvény másik partnerszer-

mondta, a marosvásárhelyi rendezvényen több magyarországi szervezet, több elismert mester is jelen lesz, többek között az Iharos Népművészeti Egyesület, a Zala megyei népművészeti egyesület kiváló fafaragó mesterei, a Mohácsi Maszkfaragó Egyesület képviselői, köztük egy busómaszkfaragó, valamint az orfúi egyesülettől Tóth Árpád fafaragó mester is bemutatja munkásságát a marosvásárhelyi látogatóknak. Emellett érkezik mézeskalács-készítő is, aki szintén bemutatja a mesterségét, illetve Marosvásárhelyre látogat a Nádudvari Népi Kézműves Szakgimnázium is – hangzott el.

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Sebestyén Mihály

Volt egy film, amely annak idején nagy feltűnést keltett a nézőkben és a kritikusokban. A címe Tavalay Marienbadban. Francia eredeti címe: L'Année dernière à Marienbad, egy 1961-ben bemutatott francia film, amelyet Alain Resnais rendezett. A forgatókönyvet Alain Robbe-Grillet írta, aki az ún. új regény (nouveau roman) mozgalom egyik jelentős alakja volt. Ez a film az absztrakttörténetvezetéséről, időkezeléséről és álomszerű képi világáról vált híressé – az európai művészfilm egyik kulcsalkotásának tartják. Mondja mesterségesen intelligens segítőtársam, akihez segítségért fordultam. Ám a továbbiakban el kell engednem a kezét kedves barátomnak, és magam útját kéne járnom.

Szóval én az idén voltam Marienbadban. Nem az álomszerűben és nem is a ma Csehországban működő valóságos Mariánské Lázněban, hanem a balatonparti Máriafürdőn, amit németesen elneveztem – a konzennialitás kizárva – Marienbad am Platten-seenek. Lehet, hogy így hívják maguk között az odaseregglő német vendégek. Nem tudom, csak felételezem, ugyanis ottlétünkör, a sze-

zonzárás utáni percekben – szeptember első napjaiban – már csak jobbra német szót és gyermekvisítást lehetett hallani az amúgy csendes, családias magyar tóparti településen. Még nyitva voltak a boltok, de rövidített működési idővel, jártak a vonatok meglehetősen gyakran, erről az állomáson felhangzó bőbeszédű tájékoztató világosított fel minden kedves utast, még hívogató volt a „lángsugarú nyár”, de már a strandok – a fizetősek – beléptető korlátai ernyedten lógtak a levegőben, bárki hozzáférkőzhetett a vízparthoz és magához a fürdéshez ingyenesen. A strand tiszta volt, naponta sepertek, rendeztek, a vízibiciklik és mesterséges óriáshattyúk kölcsönzése folyamatos, lángost sütöttek és úszógumikat, felfújható vízijárműveket árúsítottak, a tóparti vendéglőkben jó és sok volt a sör és a pizza – ezek a mi rendeléseinkről árulkodnak –, de már a piacon csak szombatban volt kínálatban bőség, a falevelek egyre pörögtek, az ősz érezte hatását, a reggel hűvös volt, olykor eleredt az eső, a dél forrón emlékeztetett a volt nyárra, és a napfény délután bágyadtan csillant meg a sebes és intercitty vonatok tarkóján.

Idén Marienbadban

A Balaton vízszintje nagyon alacsony volt, szinte kilométernyi utat kellett megtenni a sekély, térdig érő vízben, míg az ember a bójákon túl annyira magas vizet talált, melyre ráfeküdve, belecsobbanva úszni lehetett. Számítottunk erre, hiszen a híradók a nyár eleje óta másról sem szóltak, ha a Balatonról készült riport vagy tudósítás. Azt sem felejtették el hozzátenni magyar szokás szerint, hogy ott minden drága, ráadásul a vendéglátósok sirámai sem maradtak el, hogy az idei nyár nem hozta meg a várt haszonnak mind a száz százalékát, és lehet, hogy jövőre ki sem nyitnak.

Ehhez képest élhető és élvezhető a Balcsi. Családiás, alapjaiban különbözik a román tengerparttól. A legtöbb fürdőhelyről hiányoznak a mamutszállodák, inkább kis vil-lák, családi házak zsúfolódnak, sőt vannak bennszülöttek is. Városias, de nem nyüzsgő. Nincs manele –ez természetes, sőt így szezon végén már hangos zene sincs. Diszkrétén szól a muzsika a vendéglátóhelyeken, nincs rohanás, nem lökdörik az embert, és nem förmednek rád, nem olyan nyilvánvaló a pénz utáni hajsza, a kényelem megfizethető.

Óránként jár vonat a települések között és Budapestig, a sokat szidott MÁV valóságos a fantom CFR-rel szemben. Felkapaszkodva légkondis vagonokba, ahol még nedves kéztörölő-csomagocskák is vártak az ülésen, helyjegyes utazással értük el Keszthelyt. Rendezett, szép város, csudás neobarokk kastéllyal, múzeummal, hatalmas parkkal, csupán a tóra néző kilátást állta el a szocialista tömbházak néhány példánya, pedig Festeticsék éppen ezért választották ezt a kilátóhelyet a kastély számára a Balaton sarkán. Itt tanult a premontrieknél a haza bölcse, Deák Ferenc. Az iskola a főtéren áll. Irigylésre méltó helyzet – vélem.

Megkóstoltuk az ország tortáját, cukormentes változat már nem volt, ellenben találkoztunk egy abszurd felszolgálóval, aki olyan volt, mintha a tavalyi Marienbadból lépett volna ki. Két perc alatt kétszer ugyanazt kérdezte, és nem ismert fel, holott 120 másodperccel korábban már kifaggatott jövővelünkéről ugyanazokkal a szavakkal. Gyorsan fizettünk a kedves nővérnek, attól tartva, hogy kétszer kéri majd el az ország tortájának ellenértékét.

Balatonmáriafürdő a déli parton fekszik. Rossz nyelvek szerint a déli parton a leg-szebb – az északi part látványa.

SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegség orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (65.)

Sütő András, Kertész Imre

Sütő Andrásról szóló írásunkat az író drámáinak bemutatásánál hagytuk abba, a folytatást és befejezést követően Kertész Imre a rettenetről szóló prózájának a felelevenítése következik.

Kiss Zsuzsánna

A szétszóródással, külső-belső bajjal és sorvadással sújtott erdélyi magyarság balladai komorságú siratódramája, az *Advent a Hargitán* Sütő András tollából 1985-ben csak Magyarországon, a Tiszatájban jelenhetett meg. A fiatalok hiánya, illetve tragikus eltűnése a Hargita tövéből egyszerre európai sorsmetafora és a kisebbségi magyarság nemzethalál-víziója. A hargitai havas szakadék, a Nagy Romlás megannyi családi-nemzedéki szétszakadás és szerelmi tragédia színhelye, egyben az életremény szertefoszlásának jelképe. A dráma hősei, élve vagy halva, szüntelen várakozás és társatlan hallgatásban senyvednek. Özvegy Bódi Vencel tengerentúlra szakadt egyetlen lányát és unokáját huszonhat éve mindhiába várja. A tehetetlen várakozás közben mindenkit szívesen vendégül lát – így lehetséges, hogy az ő lakásában várja szerelmi légycottra gyermekkori szerelmét Árvai Réka, aki ugyanakkor egy másik, azóta eltűnt fiatalembertől terhes. A reményteltjesen és boldogan, játékosan induló újratalálkozás tragikumba fordul, amikor Réka hűtlensége miatti felindulásból Zetelaki Gábor a havasi szakadéknak rohan, és eltűnik. Húsz év múlva Vencel bácsihoz hasonlóan a várakozásba beleöregedett Réka megtalálja, s a fagyhalál tömlőcéből életre kelti elveszett kedvesét. Csakhogy Gábor a jég alatt fiatal maradt. Réka a drámaépítés reneszánsz kori fordulataival, a szerelmi jelenetben alkalmazott szerepcserével él: lányát küldi el maga helyett az ifjú Gáborral találkozni. A tisztázatlanul hamis helyzetből kipattanó új szerelem azonban az idős Rékában pusztító indulatokat támaszt. Lánya és Gábor gyors egymásra találását látva összeomlik, átkozódva rohan a Nagy Romlásnak. Gábor pedig a kettősség csapdájából... utána. A megbékélés, a feltámadás másodszor már nem történhetik meg egy drámán belül. Elfuserált kivándorlások utáni pusztuló szülőföldet, harag és sértett önérzet belső lavináit tárja fel ez a Tamási Áronra emlékeztető, játékoságban is bővelkedő, sokarcú, de lényegét tekintve keserű dráma. A karácsonytalan advent történetében a kimondott rettenet késéles, ugyanakkor világító és tisztító (katartikus) szándékkal szólal meg.

A közösségi cselekvésképtenség az embert szellemi-lelki épsé-

géből kivetköztető abszurd és egyben tragikus helyzetére Sütő András új és új drámákat alkotott. Egyik ilyen drámája, habár teljes mértékben tragédia, mégis felcsilantja a reményt. Páratlanul szép esszéjében, a *Perzsákban* (1973) írt Sütő először Nagy Sándor perzsák elleni, minden ellenállást kiirtó hadjáratának csúcsteljesítményéről, a biológiai asszimilációról. 1980-ra készült el a perzsa témájú dráma, a Szúzai menyegző, melynek férfi főhőse, Parmeniön késlekedik barátja és egyben császára megalomán hódító és nemzetvegyítő szándékait ellenezni – Nagy Sándor így is megöleti. A biztos asszimiláció céljából elrendelt perzsa menyasszonnyal, Éannával Parmeniön azonnal szót ért, sőt a hódító és meghódított nép két jeles fiatal képviselője kölcsönösen megszereti egymást. Éannát azonban éppen édesapja, aki a meghódított és asszimilációra ítélt szúzai nép vezetője, lenyilazza abban a hitben, hogy az ellenséggel szerelembe esni halálos bűn... A sokmenyegzős dráma – pedig a drámaírás szabályai szerint a menyegző komédiába illő drá mavég – pusztulásba, tragédiába torkollik. Talán a legyőzöttek lesújtó története miatt, a korabeli romániai cenzúra engedélyezte a Szúzai menyegző erdélyi bemutatóit. A szúzai tömeges kényszernász a történelmi végkifejletet tekintve ugyanakkor mégsem hozott marandó eredményt, mivel két éven belül Nagy Sándor meghalt, és birodalma szétesett. Az elrendelt házasságokból fogant gyermekek édesanyjuktól előbb csak titokban tanulták anyanyelvüket, mert működött a besúgás azonnal büntető gépezete is, de Nagy Sándor halálával a beolvasztás nyelvi kényszere megszűnt... Az üzenet az erdélyi magyarság helyzetére „virágnyelven is” nyilvánvaló volt; és bizonyos, még rafináltabb értelemben sajnos ma is nyilvánvaló marad. Szellemi-lelki épségünk nem is elegendő védelem a beolvasztás ellen, többletenergia és az energiához vezető lankadatlan egyéni és közösségi „őrzés” ... munka kell hozzá.

Az álomkommandó

A hatalmi embertelenségnek a szúzai menyegzőnél keserűbb válfaja is létezik, állítja Sütő András. A nyílt népirtás az áldozattal mint alacsonyabb rendűvel és mint gonosszal végezhet (Bertha Zoltán, Kalligram, 1998, 184.). Az *álom-*

kommandó (1987) című drámájában Sütő a színház a színházban dramaturgiájával merész párhuzamot von az auschwitzi haláltábor és a nyolcvanas évek Romániájának terrorja között. A deportálást a családjából egyedül túlélő Juliusz Hoffmann író-rendező és színész Mengele doktor szörnyű emberkísérleteit, illetve a lágerbéli sonderesek sikertelen lázadását állítja színpadra egy romániai magyar színházban, ahová az Elnökök várják „vizionálásra”, és ahol a színházigazgató maga is besúgó. Talán ezért is készülhet egy igencsak kényes témákat feszegető előadás az ő színházában... A szerző, Hoffmann Tamás szocialista diktatúrában született fia felfüggesztett börtönbüntetése elengedését kérve kérvényt fogalmaz, melyet az Elnöknek a darab egy pontján fel akar olvasni. Szekusok szállják meg a színházat, fegyvert keresnek, de csak tizenkét játékpisztolyt találnak a színpadi lágerkellékek között. „A színpad a színpadon” technika úgy fonódik egybe a valósággal, hogy az apjánál kevésbé óvatosan „rendszerellenes” Hoffmann Tomi megfigyelésére küldött belügyesek egyike, miután a darabhoz alkalmazkodva SS-tisztnek öltözik be, hogy a próba alatt is végezhesse feladatát, valódi pisztollyal lelövi a kérvényét felmondó fiatalembert. A pusztaszavakat tehát merényletként torolják meg a román szocialista hatalom őrei. Éppen akkor, amikor a próbált darabban Mengele doktor boncszolgája megérti, hogy hiába igyekezett gyermekei túlélését biztosítani – úgy, hogy két gyermeke álmai gyanánt napi rendszerességgel álmokat mesélt Mengelének –; sem az „álomboltosság”, sem a kitört és zajló sonderláadás nem segít már rajtuk. Mengele doktor ekkorra ígérete ellenére végzett alázatos boncszolgája fiával, csontjait kifőzte, hogy ezáltal tovább „bizonyítsa” a zsidók alacsonyabbrendűségét, a hiszékeny boncszolga lányát pedig maga és vezetőtársai ágyasává tette. Az elborzasztó valóságanyagot tartalmazó lágerdarab írója-rendezője is csak szavaival lázad, saját fiát nem tudja megmenteni. Azonban kiesik szerepéből, rálő a színházigazgatóra – hite szerint játékpisztollyal, de kellékeit igazira cserélték a szekusok...

Sorstalanság

Az álomkommandó mellett ideje, hogy beszéljünk Kertész Imre páratlan holokausztregényéről, a Sorstalanságról. Kertész Imrét (Budapest, 1929. november 9. – Budapest, 2016. március 31.)

a huszadik századi történelem legborzalmasabb szegényéről, a holokausztról szóló műveiért 2002-ben irodalmi Nobel-díjjal tüntették ki. A kilenc fejezetből álló Sorstalanságot Kertész Imre tizenhárom évig írta. Amint Gályanapló című önéletrajzi művében írja, 1973. május 9-én fejezte be, és a Magvető Kiadónak adta be. A regény akkori címe Muzulmán lett volna, alcíme pedig: Egy sorstalanság regénye. A Magvető nem vállalkozott a kiadásra. 1975-ben a Szépirodalmi Kiadó gondozásában jelenhetett meg; az alcímből alakult ki a regény végleges címe. A Sorstalanságot eleinte kevés figyelem érte, az első valamirevaló kritikát Spiró György csak 1983-ban írta az Élet és Irodalom hasábjain. A második kiadás (1985) után lassan kezdtek felfigyelni Kertész regényére, főleg külföldön.

Először is, sorozatunk nézőpontja szerint az első címről (Muzulmán) érdemes szót ejtenünk. A muzulmán szó a lágerszlangban azokat a rabokat jelentette, akik annyira tönkrementek és legyen-gültek, hogy már sem testi, sem szellemi-lelki erejük nem volt tovább ragaszkodni az életükhöz. A regény elbeszélő főhőse, a tizenötödik évében járó Köves Gyuri eleinte életerősen, érdeklődve és szinte megértő jóakarattal alkalmazkodik a szörnyűséges eseményekhez. Már otthon is, Budapesten dolgoznia kell a cse-peli köolajfinomítóban, édesapja munkaszolgálaton van. Egy nyári napon a villamosról rángatják le, a téglagyári gettóba viszik, ott jelentkezik németországi munkára... Hamarosan vonatba tuszkolják sokakkal együtt. Auschwitzba viszik, később Buchenwald, illetve Zeits lágereiben is megfordul.

Jó rab akar lenni

Amikor Auschwitzban először kerül lágerorvos elé, tulajdonképpen mosolyogva esik át az egyperces vizsgálaton, hiszen makk-egészséges gyermekifjú, elnyeri az életben hagyottak csapatába való tartozás jogát, és kamasztársaival együtt örül e sikernek. Tud már a krematóriumokról... Zöld gypet és vízcsapot lát társaival a barakkok között, és még azt hiszik, ott majd futballozhatnak munka után. Jó rab akar lenni... Azonnal meg kell szoknia, hogy minden szemérem nélkül megfosztják ruháitól, hajától, szőrzetétől, hogy kopott és nem testére szabott rabruhát kell öltenie, hogy ormótan faszandált kell a lábára kötnönie. Hogy az életben hagyottakat is csak egy-egy számmá alacsonyították, hogy mindennap ugyanazokat a borzalmakat kell átélniük: az örök éhséget, a hidegnek-melegnek való kíméletlen kitértiséget, a veréseket, az összezártágot éjjel-nappal és szükség-végzéskor is, a kimerültséget, az alváshiányt, a testi-lelki megalázottság minden formáját. Aztán megtanulja, hogy a naponta változó kis és kisebb adagban kapott kenyeret ne egye meg egészen, hanem estig a zsebében tartalékoljon belőle egy darabot akkor is, ha a keze minduntalan a zsebe felé indulna is... Megtanulja, hogy az Appelplatzon az órák hosszát tartó álldogálás közben aludni is lehet, és ha verik, akkor is jobb, ha elalszik már az első ütés után. Megtanulja, hogy mindegy, kiválon dolgozik-e vagy sem, egyforma közönnyel és embertelenséggel bának velük, ezért aztán megtanulja a mindennapi rabmunkát minden

odaadás nélkül végezni, a legkevesebb erőfeszítéssel. Eljön azonban mégis a pillanat, amikor barátja (Citrom Bandi) unszolása ellenére sem képes már mosakodni, és semmit sem akar, csak kinyúlni... a menekülést már csak a halálban remélve „hittem minden reggel, hogy ez az utolsó reggel, amikor még fölkelek, minden lépésnél, hogy még egyet már nem tudok megtenni, minden mozdulatnál, hogy a következőt már nem bírom elvégezni, de hát mégis, egyelőre még mindannyiszor elvégeztem aztán”. (Sorstalanság, 1975, 214-215.). Ekkorra gennyes fekély alakul ki a térde körül egy elfertőződött sebből, a „flegmoné”. A rabrendelő, a „Revier” vacsora-idő alatt látogatható, ezért nem akar odamenni, de ereje sincs már a „plusz” gyaloglásra. Végül Citrom Bandi és egy másik hálótársa cipeli el orvoshoz; „egy késsel két, egymást keresztező vágást ejtettek a térdem fölött, melyen aztán kisajtolták a tenger anyagot, ami a combomban volt, majd átkötözték papirossal” (Sorstalanság, 220.). A gyógyulás azonban még messze van. A kórházi kellemesebb „semmittevés” eleinte nehezebbre esik, rémálmai vannak, hogy nem ébred fel, hogy elkésik az appellról... Közben további sebek alakulnak ki a combján. Gleinában, a kórházban egy haldoklót fektetnek mellé, aki hamarosan meghal. A beteg „muzulmánról” (64921-es szám) pár napig nem szól, hogy megkaphassa a másik fiú élelemaadagját... Aztán más betegekkel együtt visszaszállítják Seitzbe, onnan Buchenwaldba, ahol szebb és jobb volt, hiszen akkor még egészséges volt... A kupacba gyűjtött haldoklók közül az utolsó percben kiemelik, mert ő még mozdulni látszik, és megszólal a figyelmes „rabgondozó” kérdő tekintetére: „még egy kicsit élni szeretnék ebben a szép koncentrációs táborban”. A rabkórházban már emberesegebb bánásmódban részesülnek a betegek, hozzáértő orvosuk és teremfelügyelőjük van – az orvos francia, a felügyelő orosz vagy lengyel rab. A betegeket naponta látogatják, kötözik, kezelik, nevükön szólítják... Amikor a felszabadulás híre megérkezik, Gyurka nem is fogja fel annak igazi értelmét; az izgalmas helyzetben egy ideig nem érkezik a szokásos vacsora, és ő emiatt nyugtalanodik...

Hosszas utazás után hazaér Budapestre. Lakásukban már mások laktak, be sem engedik oda, ahonnan elragadták. A fiút mindenki a borzalmakról faggatja, ő ekkor egyszerre ráébred, hogy gyűlöletet érez a „szabad világ” iránt, és épp olyan ingerlékeny, mint amikor elviselhetetlenül éhes volt, és fájtak a sebei, mielőtt nem jutott a „muzulmán” állapotba... Kertész Imre a szabadság lehetőségé nélküli létet nevezi sorstalanságnak. Főhőse a zsidó identitásával és sorsával valójában csak hazatérve, az újrakezdés szabadságában szembesül igazán. „Determinációját” élte csupán a lágerben, de ugyanakkor a végső kiszolgáltatottság egyetemes emberi élményét... Megdöbbenő a regény csattanós befejezése is: a borzalmakról faggatott hazatért, a felejtésre és újrakezdésre biztatott fiú arra gondol, hogy a lágerben, a vegetáció szintjére alacsonyítva ártatlan és öntudatlan volt, és hazatérte után erre mint egyféle boldogságra gondol vissza! Olvassuk Az álomkommandót és a Sorstalanságot alázatos szívvel...

Forgalomból kivont gyógyszeres hatóanyagok (8.)

Az emésztőrendszer betegségeinek gyógyszeres kezelése a közelmúltban

Veress László

A tápcsatorna felépítése és betegségei

Az emberi test fontos szükségletei fedezésére a külvilágból tápanyagokat vesz fel. Ezek feldolgozására szolgál az emésztőrendszer. Történelme folyamán az emberiség mindig szenvedett, szenved napjainkban is emésztőrendszeri rendellenességek, gyomor-, bél-, máj-, epebetegségek miatt. Az emésztőrendszer kórságait gyógyító hatóanyagok nagy száma (az összmennyiség mintegy 20%-a) a patikai gyűjteményben (és a valóságban is) azt jelzi, hogy a tápcsatorna betegségeiben gyakran és igencsak nagy számban szenvedtek elődeink.

A tápcsatorna elő-, közép- és utóbélre tagolható. Az első szakasz az előbél részei: szájüreg, fogak, nyelv, garat, nyelőcső, gyomor. Túlnyomórészt a következő, második szakaszban, a középbélben (vékonybélben) történik az emésztés és felszívódás. A középbél három részből, a patkó-, éh- és csípőbélből tevődik össze. A patkóbél alatt nyúló hasnyálmirigy váladéka tartalmazza az emésztőnedveket (az amiláz, lipáz, nukleáz, tripszin nevű enzimeket). A váladék a patkóbél leszálló részébe ömlik.

A harmadik szakasz az utóbél, amelyhez a vastagbél és a végbél tartozik. A tápcsatorna mindhárom részében kialakulhatnak kóros elváltozások, betegségek, mint a szájüregi fertőzések, gyulladások, fogszuvasodás, garat-, nyelőcsőszűkülések, gyulladások, gyomornedv-visszáramlás (reflux), fekélybetegségek (nyombél, gyomor), vakbélgyulladás, bélelzáródás, vastagbélrák, májgyulladások, epekövesség, felszívódási zavarok, étvágytalanság, hasmenés, székrekedés, aranyér.

Hosszú évszázadokon át a tápcsatorna megbetegedéseit növényi és ásványi eredetű készítményekkel próbálták enyhíteni, gyógyítani elődeink, majd szintetikus készítményekkel is.

Phenolphthaleinum (fenolftalein)

A fenolftalein székrekedésellenes, a hashajtók csoportjába tartozó anyag. A székrekedés valódi civilizációs betegség, az emberiség igen nagy része, különösen az idősebb korosztály küszködik a nehéz székéléssel. Székrekedésről akkor beszélünk, ha a székletürítések száma heti háromnál kevesebb, vagy a széklet a normálisnál sokkal keményebb, vagy ha az ürülés lassú és nagyon nehezen

megy. A székrekedést gyógyszerek is okozhatják, különösen az altatók, nyugtatók, fájdalom- és gyulladás-csökkentők, vízhajtók, vasvegyületek, vérnyomáscsökkentők. Nem igazán veszélyes, de kellemetlen. Az étrend módosítása és a mozgás gyakran megoldja a panaszokat. A hashajtók hosszú távon hozzászokáshoz, függőséghez vezethetnek.

A hashajtó (laxáns) hatású anyagok között vannak szervetlen vegyületek, növényi drogok, drogvonatok, valamint szintetikus vegyületek, amelyek hatásmódja különböző.

A 19. század végén előállított fenolftalein egy szintetikus szerves vegyület, laxáns (hashajtó) hatását egy magyar tudós (Vámosy Zoltán gyógyszerkutató) fedezte fel 1901-ben. Szagtalan, íztelen, fehér, vízben nem, de alkoholban és savakban jól oldódó por. Nevét a gyártásában alkalmazott kiinduló szerves anyagokról, nevezetesen a ftálsavról és a fenolról kapta.

A ftálsav naftalinból nyerhető kétértékű (két savgyökkel rendelkező) szerves sav. Festékek, parfümök, szacharin édesítőszer és a „ftalátok” gyártásában alkalmazzák, ez utóbbiakat műanyagok lágyítószerként hasznosítják.

A fenol, más néven karbolsav az egyik legegyszerűbb aromás vegyület, konzerváló anyag, erős fertőtlenítőszerként a bőrgyógyászatban alkalmazták/alkalmazzák, a vegyiparban szalicilsavat, pikrinsavat, műanyagokat, növényvédő és konzerválószerkeket készítenek belőle.

A gyógyászatban a fenolftalein hashajtásra szolgáló anyag, amit a gyomor-bél rendszer különböző vizsgálataihoz történő előkészítés során, valamint a székrekedés rövid ideig tartó kezelésére használtak. Hatása főleg a vastagbél izgatásán keresztül valósul meg, a ső- és vízviasszívás csökkentése révén fokozza a bélmozgást.

Napi 0,25 – 0,50 gramm (250 – 500 milligramm) adagokban használták, két hét maximális időtartammal. A fenolftaleinnek számos mellékhatása van, mint bőrgyulladás, görcsös hasi fájdalmak, has felfúvódása, allergiás reakciók. Ellenjavalt túlérzékenység, heveny hasi panaszok, bélműködés részleges vagy teljes leállása esetén, vakbélgyulladásban, májgyulladásban, alacsony káliumszint esetén, terhesség, szoptatás idején, gyermekeknél. Más (például szívre ható, nyugtató) gyógyszerekkel történő egyidejű alkalmazása megváltoztathatja ezek hatását.

Gyógyszertárainkban fenolftaleinnel pilulákat, osztott porokat és paraffinolajjal szuszpenziókat készítettek, 0,1 – 0,3 grammot tartalmazó egyszeri adagokban.

Országunk gyógyszergyáraiban készült a Laxatin draszté, amelyet más (hashajtó és görcsoldó) anyagokkal együtt állítottak elő, és az egykor nagyon keresett és a székrekedéssel küszködő személyek által közkedvelt Ciocolax (Koprol) tableta, amelyből felnőttnek este, lefekvés előtt ½ – 1 tableta, gyerekeknek 3 év fölött (!) negyed vagy fél tableta bevétel volt tanácsos. A kellemes ízű Cioco-

lax 0,400 gramm fenolftaleinből és nagyobb tablettának megfelelő mennyiségű (1g) csokoládéból készült, bevételre gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt egyszerű volt. Három éven aluli gyerekeknek, krónikus máj- és vesebetegségekben szenvedőknek ellenjavallt volt.

Századunk elején Amerikában bizonyosságot nyert a fenolftalein rákkeltő hatása, így az Európai Unió osztályozása szerint is mérgező anyag, és mint gyógyszert végleg kivették a forgalomból!

A fenolftalein savas közegben narancsszínű, semleges közegben színtelen, már nagyon kis mennyiségű lúg hatására is pirossá válik, ezért a laboratóriumokban térfogatos és minőségi analíziseknél érzékeny indikátorként, alkoholos oldatban használják napjainkban is.

Pepsinum (pepszin)

A szervezetben, a gyomorban is számos kémiai folyamat zajlik le, amelyeket az úgynevezett enzimek (fermentek) gyorsítanak, erősítenek (katalizálnak). Ha a szervezetben túlságosan kis mennyiségben vannak jelen, vagy éppenséggel hiányzanak, étvágytalanság, emésztési zavarok, hasmenés, székrekedés és egyéb kóros tünetek jelennek meg. Az emésztőtraktusban hiányosan termelő enzimek pótlására, a zavartalan emésztés elősegítésére adják a különféle fehérje-, zsír- és szénhidrátbontó enzimeket.

A pepszin a gerincesek gyomornedvében megtalálható, az úgynevezett proteázok (fehérjebontók) csoportjába tartozó emésztő enzim, más szóval a gyomor fehérjebontó enzimje. Mint a gyomor mirigyei által termelt enzim, a gyomornedv állandó összetevője. Neve a görög pepszisz (emésztés) szóból származik. A proteázok egyes alkotói jól meghatározott fehérjéket bontanak le, kisebb részekre (peptidekre), majd ezeket összetevőikre, aminosavakra. Az aminosavak létfontosságú anyagok a szervezet számára.

Sok évvel korábban a patikákban alkalmazott vegytiszta pepszin enyhén jellegzetes szagú, édeskés-sós ízű, fehér vagy sárgásfehér színű por volt. A pepszin összetételében is különböző aminosavak vesznek részt. A gyomorban csak kevés fehérje áll ellen a pepszinnek, ezek közé tartoznak a gyomor nyálkahártyája összetételében levők, így ezek meggátolják a gyomor önmérsztését.

A pepszint a gyomor sejtsjei „pepszinogén” (pepszinképző) formában állítják elő, a gyomor erős sósavkiválasztása biztosítja a fehérjebontó enzim hatását.

A pepszint ipari méretekben vágóállatok (juh, sertés, borjú) gyomornyálkahártyájából vonják ki vizes alkohollal vagy glicerinnel, majd tejjucukorral, répacukorral állítják be a megfelelő hatásértékét.

A pepszinkészítményeket emésztési elégtelenség, étvágytalanság ellen rendelték az orvosok. Korábban gyermekeknek a pepszint 1–2 %-os mennyiségben nagy hígítású, vegytiszta sósavoldatban (1%) alkalmazták, ugyanis a pepszin sósavtartalmú vízben könnyen oldódik. Felnőtteknek tableta vagy kapszula formában rendelték az orvosok, gyakran más enzimekkel együtt.

A pepszin elősegíti a tej gyors megalvadását, a tejiparban oltóerjesztő anyagként használják (pepszi-

nezés) sajt készítésénél.

A gyomornedv másik fő alkotórésze a sósav, a gyom o r f a l b a n termelődik, főként éjszaka, a gyomornyálkahártya sejtjei állítják elő. A sósav egy ásványi sav, amely a természetben is megtalálható, már a 15-16. századtól ismeretes anyag, mesterségesen nagyobb mennyiségben az „ipari forradalom” idején (1760–1840) kezdték előállítani. Erősen korrozív (bomlasztó, málasztó) anyag. A

gyomorsav véd a mikroorganizmusok ellen, ezzel csökkenti a fertőzés veszélyét.

A gyomorsavtúltengés gyomorégést, nyelőcsőrefluxot (a gyomor savtartalma visszaáramlását a nyelőcsőbe), fekélyt okozhat. A gyomorégéstől könnyen megszabadulhatunk szódabikarbóna használatával (1 kávéskanál egy pohár vízben), de ez hosszú távon több sav termelésére készíti a szervezetet, lehetőleg ritkán vagy egyáltalán ne éljünk vele. Hasznos lehet az édesköménymag rágszálása vagy a belőle készült tea, gyömbér fogyasztása.

Egy felnőtt ember szervezetében 24 órán belül 2–4 liter gyomorsav is termelődik, a napi étkezéstől függően. A fokozott gyomorsavtermelés sok kellemetlenséget okozhat, de a csökkent gyomorsavtermelés (hi-poaciditás) is panaszokkal jár.

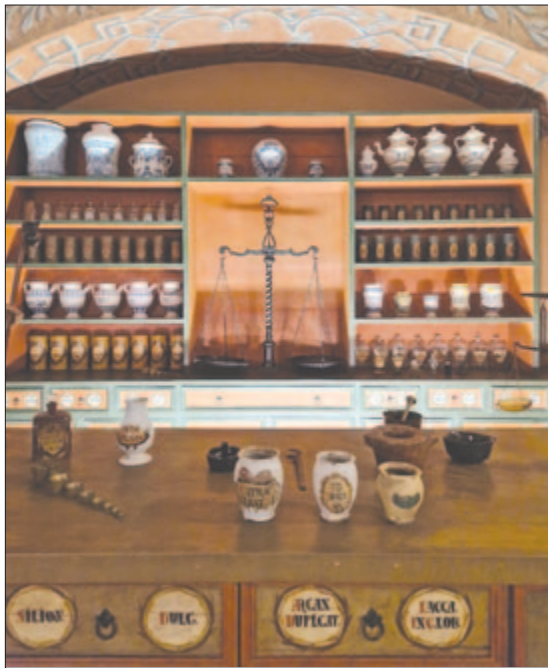
A gyomornyálkahártya sérülése, baktériumok okozta krónikus fertőzés, idős kor, gyógyszerek stb. okozhatnak gyomorsavhiányt. A csökkent gyomorsavtermelés étvágytalanságot, fogyást, emésztési zavarokat, lassú emésztést, hányingert, hányást, gyomorfertőzést, székrekedést vagy éppen hasmenést okozhat. Kezeléséhez szükséges megismerni és megszüntetni a betegség okát. Az emésztőenzimeket tartalmazó gyógyszerek alkalmazása, a citromlé, almaecet, a keserű anyagok fogyasztása enyhítheti a panaszokat. Gyógyszertárainkban évszázadokon át készítették a savtermelést fokozó keserűtinktúrát.

Jelenleg sósavat mint erősen maró anyagot a gyógyszerárak már nem rendelkezhetnek és a pepszin a sósavval együtt eltűnt a patikák polcairól. Az iparban továbbra is fontos alapanyag a sósav, például a műanyagok (PVC, poliuretán stb.) gyártásánál.

Tinctura gallae (gubacstinktúra)

Régies megnevezése gubacs festvény (II. Magyar gyógyszerkönyv). A tinktúra tölgyfagubacsból (latinul gallae querci) készült, híg szesszel. A tölgyfa levelein gyakran tűnnek fel zöldesbarna-pirosuló gömbök, melyeket gubacsoknak nevezünk.

Erdeink talán legszebb hosszú életű fái, a tölgyek számtalan rovarfajt, gubacsdarazsakat, legyeket, növénytetveket, levélbolhákat, lepkehernyókat, fonalférgeket tartanak el. A rovarok 10-15%-a apró darázs, amelyek lárvái a tölgyfák leveleibe lerakott peték által okozott, különböző méretű, göcsös-tüskés, göm-

Régi patikabelső

bölyded vagy más alakú kinövésekben, rendellenes sejtszaporulatokban, ún. gubacsokban fejlődnek ki, és mint kifejlett egyedek hagyják el a gubacsot egy csatornaszerűen fúrt lyukon keresztül, majd elrepülnek. A rovar csípése helyén, az itt lerakott peték körül kialakult 12-25 mm átmérőjű, zöldes-barna-pirosuló, ritkán fekete, kemény, súlyos golyók, a gubacsok Közép-Európában 15-20%-ban cseresavat (tannint) és galuszsavat, ellágsavat, cellulózt, cukrot, gyantát, illóolajokat tartalmaznak. Az ún. török (aleppói) gubacs (Gallae Halepensis) jelentősen gazdagabb tanninban, akár 60–70 %-ban is tartalmaz hatóanyagokat. Ismeretes még a kínai gubacs (Gallae Chinensis) is. Európába a jó minőségű gubacsot Aleppóból (Szíria) hozzák/hozták.

A gubacsokat az emberiség hosszú ideig a tölgy termésének tartotta, a gyógyítók már az ókorban használták sebek gyógyítására, vérzéscsillapítóként magas tannin- (cseresav-) tartalmuk miatt. A gubacsport (mint háziszert) 1-2 grammonként hosszú ideig hasmenéséknél használták.

A gubacstinktúra elporított gubacsból készült hígított szesszel 1:5 arányban. A II. Magyar gyógyszerkönyv előírása szerint a gubacsfestvény 20 g porított gubacs 100 g hígított szeszben 6 napon át történő áztatása, majd az oldat leszűrése által történik. A tinktúra hatása a tanninnal egyezik meg, korábban elsősorban fogtő, fogínygyulladásokban alkalmazták. Ma már ritkán, de még használják gyógyászati célokra, például fagyási sérülések kezelésére, fogínygyulladások, hasmenések gyógyítására, fogmosásra.

A gubacsot régebb textíliák festésére, tinta és festékek előállítására használták. A gubacstintát a gubacs tanninjából, kénsavban feloldott vasból, valamint arabmézgából készítették. A gubacsot ma az iparban természetes hajfestékek előállításánál, tannin kinyerésére használják.

A gubacs ellágsavat is tartalmaz, amelyet csodaszerként és hathatós gyógyszerként kezdtek alkalmazni antioxidánsként, a daganatos (rákos) sejtek visszafejlesztőjeként. Az ellágsavtól a kutatók jó hatást várnak a rák elleni küzdelemben, ugyanis előidézheti a rákos sejtek elpusztulását. Ellágsavban gazdag gyümölcsök az eper, a szőlő, a cseresznye, a gránátalma és a mangó.

Színes állványedények a táraasztalon

Ahol jól érzik magukat

Véget ért a vakációs tábor a Bolyai Házban

Kiállítással zárult Marosvásárhelyen a Phoebo Egyesület idei nyári tábora, amelyen a szervezők ezúttal is mindenkori céljukra, az értékteremtésre és -őrzésre helyezték a hangsúlyt. Ami fontos a kis és nagyobb gyermekek számára is, hiszen a szervezők hitvallása szerint „az alkotás, a művészet, a kultúra megtart, formál, kiteljesít”. A Miszlik-illusztrációkból álló kiállításon a színháztudomány szakot végzett sokoldalú Deák Katalin alkotásainak mesés hangulata ragadta meg a felnőtt és gyermek néző figyelmét. A képek középpontjában az alkotó kedvenc figurája, a mosolygós Miszlik áll, aki az ellenséget miszlikbe vágó mesehősöktől kapta a nevét.

– Hogy született meg a tábor ötlete, mekkora volt az érdeklődés, hány ciklusban zajlott a táboroztatás, milyen volt a program? – kérdezte a szervező Márton Krisztinát kolléganőnk, Szere dai Vivien.

– Igazából onnan indult a tábor gondolata, hogy én abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy egyrészt a pedagógus férjem tud a gyermekeinkkel lenni, másrészt édesanyám, nagymamám segítenek a felügyeletükben. A táborban olyan gyermekek vettek részt, akiknek az otthonától távol laknak a nagyszülők, a szüleik pedig dolgoznak. Emiatt nagy kihívást jelent, hogy kívül maradjanak, és ne a „kütyük” világában vagy magányosan töltsék a szünidő napjait. Ezt figyelembe véve gondoltunk arra, hogy nagy szükség lenne nappali tábort szervezni, amelyért nem kell elutazzon, idegenben aludjon a gyermek. Mi

egy átmenetet kínáltunk, hogy itthon és mégis tartalmasan töltsék a napokat. Tulajdonképpen arra törekedtünk, hogy minél színesebb program szerint, de viszonylag lazán, játékosan, vakációs hangulatban teljen az idő. Az első táborunk júliusban volt, augusztusban kettő, és szeptember első napjaiban az utolsó.

– Melyik korosztályra számítottak?

– Vegyes korosztálynak hirdettük meg a tábort, általában óvis, kis-

iskolás volt a gyermekek többsége, akik még nem maradnak egyedül otthon. Az szeretjük, ha vegyesen, egyrészt testvérpárok jönnek, ami egy szép kapcsolat, és jó látni, hogy a nagyok kihívásnak érzik, hogy figyelhetnek, taníthatják a kicsiket, vigyázhatnak rájuk. Ebből nagyon szép viszonyulási módok alakulnak ki, ahogy például segítenek egy-egy kézműves tárgyat elkészíteni. Azonkívül mindenki nagyon jól megtalálja a társát a játékokban. Azt is írták a vélemények megfogalmazásakor, hogy nagyon örültek a sok kézműves-tevékenységnek és annak, hogy új barátokat szereztek.

– Ezek szerint a kézműves-tevékenységeken volt a hangsúly.

– Azok köré csoportosítjuk, mert azt gondoljuk, hogy nagyon sok mindent fejlesztenek, és az időt is

hangszert ismeretnek, amelyen a zenélést is kipróbálhatják. Népzene és népi játékokat is tanítunk, bórdíszműves is oktatta táborozóinkat. Fiúsabb tevékenységeket is szerveztünk, kipróbálták a faragást, pirograválást, természetesen nagyon óvatosan, nehogy megsérüljön valaki.

Az utolsó kérdésre is válaszolva, Márton Krisztina elmondta, hogy két év kellett, amíg híre ment a szünidős nappali táboroknak.

– Az idén voltak a legtöbben, a nagyobbak együtt jönnek ovistársakkal. Van, aki csak néhány napra kapcsolódott be, mert most szokja a szülőktől való távollétet, de arra is nyitottak vagyunk, hogy egy-két napra befogadjuk. Előfordul, hogy

a szülők szabadsága csak pár napot enged, de örömkre szolgál az is, hogy a nap végén alig akarnak hazamenni, amit jó visszajelzésnek érzek – fogalmazott Márton Krisztina, a Phoebo Egyesület alelnöke.

Nyitott hasfallal született erdélyi kislányon végeztek sikeres műtéteket Szegeden

Egy ritka fejlődési rendellenességgel, nyitott hasfallal született erdélyi kislány életét mentették meg a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) gyermekklinikáján, semmilyen maradandó károsodásra nem kell számítani, teljes életet élhet – tájékoztatta a felsőoktatási intézmény közkapcsolati igazgatósága kedden az MTI-t.

Egy ritka fejlődési rendellenességgel, nyitott hasfallal született erdélyi kislány életét mentették meg. Már több mint két hét telt el az operáció óta, szerencsére a kislány zökkenőmentesen tudott gyógyulni. Az újszülöttet napokon belül hazabocsáthatják szülei, az orvos szerint a kislány teljes értékű életet élhet.

Elvágta kórházban fekvő apja infúziós csövet egy sarkadi fiú

Elvágta intenzív kórházi osztályon fekvő édesapja infúziós pumpájának csövét egy 13 éves sarkadi fiú, emiatt életveszélyt okozó testi sértés büntett kísérletével gyanúsítják – közölte a Rendészeti Államtitkárság.

Azt írták, hogy a fiú, aki a napokban tölti be 14. életévét, „beteg édesapját látva úgy döntött, segít neki”: a kórházban tett egyik látogatása alkalmával bicskájával elvágta azt a csövet, amely a centrális vénát egy pumpával öss-

szekötve továbbította a gyógyszerket a magatehetetlen férfi szerveretébe. Az intenzív osztály személyzete észlelte a bajt, és sikerült közbeavatkozniuk – tették hozzá. Az államtitkárság bejegyzése szerint a fiú tette életveszélyes állapotot idézhetett volna elő: az apa elvérezhetett volna, a vénába jutó légbuborékok pedig légembóliát okozhattak volna.

A fiú beismerő vallomást tett, azt mondta, nem tudta kezelni mindig erős apja hirtelen ágyhoz

kötöttségét, kiszolgáltatottságát; tévének helytelenségére a kifolyó vér és a berohanó ápolók láttán döbbsen rá.

Kiderült az is, hogy előzőleg az apja kórházi ágya melletti gépet próbálta kikapcsolni, a hangos jelzésre azonban ápoló érkezett, és helyreállította azt. Ezután nyúlt a fiú a bicskájáért.

A fiút életveszélyt okozó testi sértés büntettének kísérletével gyanúsítják, szabadlábon védekezhet – közölték.

Szuperenzim földigilisztából

Fordította: Szendi Gábor, Tények és tévhitek honlap

A nattokináz az egyik a lehetséges két véralvadást gátló enzim közül, amely elengedhetetlen terápiát jelent a szívizomgyulladásban szenvedő betegek számára, és méltán kapja a legtöbb figyelmet. Van azonban egy másik kevésbé ismert enzim, amelynek hatása akár tízszerese lehet a nattokinázénak. A lumbrokináz néven ismert, eddig elhanyagolt enzim nemcsak a véralvadási mechanizmusokat szabályozza, hanem kulcsfontosságú szerepet játszhat a hosszú távú, visszatérő vírusos betegségek, mint például a hosszú COVID, a krónikus fáradtság szindróma (CFS), az Epstein-Barr-vírus, a citomegalovírus és a hosszú Lyme-kór felismerésében.

A „csodás enzim” olyan betegségeket is gyógyíthat, amelyek eddig csak részlegesen voltak kezelhetők.

Akkor miért maradt a lumbrokináz eddig szinte teljesen figyel-

men kívül? – olvasható a kérdés, majd az utóbbi években végzett kutatások eredményeiből is néhány.

A földigilisztából nyert fehérje egy olyan véralvadást gátló, amely fibrinbontó hatást fejt ki a vérrögök eltávolítására. Jelentősen képes csökkenteni a hasüregi összenövések súlyosságát és kiterjedését. Adagolása képes visszafordítani a szívsejtek elhalását és jelentősen gátolni a paszszív dohányzás hatásait (Liao mtsi, 2015).

A földigilisztát a hagyományos kínai orvoslásban legalább 3000 éve használják, azonban csak természetgyógyászoknál, táplálkozási szakembereknél, gyógyszerészeknél és orvosoknál érhető el.

Az összes lumbrokináz termék közül a Bolouke® az egyetlen, amelynek hatását Kínában I-III. fázisú klinikai vizsgálatokkal támasztották alá – olvasható az említett honlapon. (Forrás: Greg Fredericks: Lumbrokinát, a szuperenzim. Nexus, 2025. aug-szept)

Kolozsvári tengerek kincsei

A Babeş–Bolyai Tudományegyetem Egyetemi Kulturális Örökség Igazgatósága, illetve az egyetem Őslénytani és Rétegtani Múzeuma 2025. szeptember 11-én, csütörtökön, 12:30 órakor a BBTE főépülete előtti utcában (M. Kogălniceanu/Farkas utca 1.) megnyitja a *Kolozsvári tengerek kincsei* című időszaki kiállítást.

A Kolozsvári tengerek kincsei című kiállítás a Romániai Paleontológusok Társaságával partnerségben készült el egy kulturális-oktatósi projekt eredményeként, Kolozs Megye Tanácsának vissza nem térítendő anyagi támogatásával. A kiállítás két részből áll: beltéri (Őslénytani és Rétegtani Múzeum, M. Kogălniceanu/Farkas utca 1.) és kültéri (a BBTE Főépülete előtti gyalogos övezetben). A kültéri kiállítás 24 táblából áll, amelyeken a Kolozs megye területén gyűjtött reprezentatív fossziliák fényképei láthatók.

A tárlat ismertetni és népszerűsíteni kívánja az egyetem örökségének részét képező Őslénytani gyűjteményeket, ezek által pedig Kolozs megye természeti örökségét. A kiállításhoz zsebkalauz is készült, ez egy térképet tartalmaz Kolozs megye főbb fosszílialelőhelyeiről, így lehetőséget kínál a nagyközönségnek, hogy személyesen is felfedezze ezeket a természeti kincseket. A kiállítás 2025. szeptember 11. és 30. között látogatható. A beltéri kiállítás keddtől péntekig 10:00 és 15:00 óra között tart nyitva.

Új fotoakusztikus mérőműszereket fejlesztenek a Szegedi Tudományegyetemen

A korábbiaknál lényegesen pontosabb mérésekre alkalmas fotoakusztikus műszereket fejlesztenek külföldi intézményekkel együttműködve a Szegedi Tudományegyetemen (SZTE) – tájékoztatta a felsőoktatási intézmény közkapcsolati igazgatósága hétfőn az MTI-t.

A közlemény szerint a fotoakusztikus kutatások és rendszerfejlesztések 1994-ben kezdődtek el az SZTE-n. A Szegeden kifejlesztett fotoakusztikus rendszerek több területen – így a környezetvédelemben, az orvosi diagnosztikában és az ipari folyamat szabályozásban – váltak a hagyományos analitikai mérési módszerek versenyképes alternatívájává.

Az SZTE-n az elmúlt három évtizedben kidolgozott lézeres fotoakusztikus spektroszkópia egyedülálló módon alkalmas gázok és gőzök koncentrációjának nagy pontosságú, gyors és automatikus mérésére, kivételesen széles koncentrációtartományban.

A fotoakusztikus mérőműszerek használhatók többek között a levegőminőség monitorozására, a földgáz vagy biogáz bizonyos összetevőinek detektálására, koncentrációjának mérésére. Az eljárással vizsgálható a mezőgazdasági területeken alkalmazott műtrágya hasznosulásának hatékonysága.

A szakemberek jelenleg egy mérőegység fejlesztésén is dolgoznak, amely segít földrengés esetén felderíteni, hogy a romok alatt vannak-e túlélők vagy gázszivárgás, úgy, hogy közben nem kerül veszélybe sem állat, sem ember a kutatócsapatból.

A fotoakusztikus méréstechnológiában komoly előrelépést várnak a természetben nem létező, mesterséges módon előállított metaanyagoktól. Ezek bármilyen jól ismert

anyagból, például fémekből vagy félvezetőkől is felépülhetnek, ám mivel belső szerkezetük eltér a hagyományostól, fizikai jellemzőik alaposan megváltoznak. Különleges szerkezetük miatt olyan célokat lehet velük kis méretben elérni, amelyeket természetes anyagokkal csak több nagyságrenddel, nagyobb méretben.

Ilyen a fotoakusztikában kiemelten fontos zajcsillapítás, amely hagyományos anyagokkal tíz centiméteres elemekkel biztosítható, míg metaanyagok segítségével milliméteres méretben is elérhető.

A szegedi egyetem kutatói által kialakított fotoakusztikus kamrák így mobiltelefon méretűre csökkenhetnek. A cél, hogy a HURIZONT pályázat támogatásával indult projekt végére ezek a metaanyagokkal integrált fotoakusztikus rendszerek a jelenlegi állapothoz képest legalább háromszor – de akár nagyságrendekkel – pontosabb mérések elvégzésére legyenek alkalmasak.

Az együttműködésben a Szingapúri Egyetem és a Glasgow-i Egyetem optikai metaanyagok előállítását vállalta, míg a Szöuli Egyetemen akusztikus metaanyagokat terveznek majd.

Az interdiszciplináris kutatásban az SZTE optikai és kvantumelektronikai tanszéke, a HUN-REN-SZTE fotoakusztikus környezetifolyamat-megfigyelési kutatócsoport, és az SZTE kísérleti fizika tanszékének munkatársai vesznek részt – áll a közleményben. (MTI)

Széchenyi István egyik gondolatát idézzük a rejtvény fősoraiban.	1.	TÁMOGAT	IGE- VÉGZÖDÉS TENGERNAGY (FRANCIA)		AZ EGYIK SZÜLŐ	A GALLIUM VEGYJELE	FRANCIA- BELGA FOLYÓ	IZOMKÓTÓ ... DE VALERA (IR POLITIKUS)	ÜTŐS LABDAJÁ- TÉK	IZOMBAN REJLIK	TÉLI SPORT	ÖVEZET	BALZSAM NŐI NÉV (SZEPT. 15.) (Ó=0)	MAGASAN TART	A HÉT VEZER EGYIKE	ÖN
	C															Ö
	FÉLELEM!			TÖRÖK NAGYÚR				CSILLAG- KÉP					NÉMET ÍRÓ (THOMAS)			
	... LOLLO- BRIGIDA			JAPÁN DRÁMA		EGYSZERŰ GÉP					FR. VÁROS DÉL-AMERI- KAI FÜVES PUSZTA					RÓMAI 1000 AUTÓVER- SENYZŐ- FELE
2.	V	BELGIUM ELSŐ KIRÁLYA	KÖNNYEZŐ		ADU					BŰNHÓDIK					TIRANA KÖZ- PONTJA!	
ANNÁL LENTEBBI HELYEN					CSÖKKENŐ VÍZSZINT					... SVEVO (OLASZ ÍRÓ)					BOGLYA	
					AZ ARGON VEGYJELE		MUTATÓSZÓ		OLASZ NÉVELŐ			INDÍTÉK		VUK APJA		
					HORDÓT MÉRŐ		FRANCIA RT. (RÓV.)		FOGYAT- KOZÓ			A VÉGÉN TOLD!		KETTŐS- BETŰ		
KECSKE KICSINYE				KIEMELKE- DÉS NÉLKÜL				CSEH FOCIS					ANNÁL LENTEBB			
				BELGIUMI VÁROS				HÍRNÖK, HÍRVÍVÓ					ÖGÖRÖG PIACTÉR			
YPRES MÁSİK NEVE					ESZKIMÓ CSÓNÁK				BAMBUSZ- MACKÓ					TŰZET GERJESZT		
					VIGAD				ERŐSEN TAPAD					... MARK (VÉDJEGY)		
LATIN TAGADÁS				ARRA A MÁSİK HELYRE			HATALMÁ- BAN TARTÓ					LOKOMOTIV...		HAMU		
				SODRÁS			PÁRATLAN PÁR!					(EGYÜTTES)		ANGOL) SZIBÉRIAI FOLYAM		
LATIN ÉS LÁM			CSODÁL- KOZVA NÉZŐ				MADRIDI KEPTÁR				MEG- BOSSZUL					NÉVELŐ
			ÉJJEL LÁTJUK				NEHÉZ FÉM				KÁBÍTÓ- SZER					MAROS MEGYEI HELYSÉG
		RENEGÁT				KEZDŐPONT				EGÉSZ RÉSZE					VÉGTELEN PER!	
		IDEGEN IRÉN				NÉMET VÁROS				MÁS NÉVEN					EZ IS MADÁR	
OROSZ AUTO- MÁRKA				A RÁDIUM VEGYJELE		ÜRES TÁLI	ARRAFELE!		PARTSZA- KASZ!			JUTTAT		ÜT		
				NAP (OLASZ)		FIRENZE FOLYÓJA	... MORFÓ- ZIS		ARC (RÉG, NÉP.)			ÁZSIAI SIVATAG		PÁRT!		
KIS BOLYGÓ (A FÖLDHÖZ LEGKÖZE- LEBBI)					ROMÁN LÉGITÁRSÁ- SÁG			MUNKA, TÁRGY					TÁPLÁLÓ			
					HÁLÓ (ANG.)			...ANGELES (USA VÁROS)					KIS KIKÖTŐ			
ROSSZ SZELLEM					ÖSSZECSENG KÉT SZÓ				MEREVSÉG (LATIN)					HÁROM (SPANYOL)		
					HIDROXI- GYÓK				KÍGYÓ- HANG					ALÁ		
EGO		SIERRA AFRIKAI ÁLLAM					PUCCINI OPERAJA				TÁPÚT A TESTÜNK- BEN				LÉTEZIK	A NITRO- GÉN VEGYJELE
		KILO (RÓV.)					NÉMET AUTÓJEL				FÉLSZI!				RÓMAI 500	
L.N.J.	K															

Szeptember 4-i rejtvényünk megfejtése: A szerencse, amikor a legszebben ragyog, akkor törik el. A szerző neve: Publius Syrus

Magyar–portugál mérkőzés: egygólos vereség Rossi születésnapján

A magyar labdarúgó-válogatott kedden 3-2-re kikapott Portugáliától a Puskás Arénában a világbajnoki selejtezősorozat második fordulójában, így a csoport harmadik helyére csúszott vissza. A nemzeti együttes a 15. meccsén is nyeretlen maradt a nyáron Nemzetek Ligája-győztes Portugáliával szemben: négy döntetlen mellett ez volt a 11. veresége.

Budapesten telt ház és egészen fantasztikus hangulat fogadta a csapatokat, a magyar szurkolók Molnár Ferenc leghíresebb művét, A Pál utcai fiúk című regényt idéző előképpel és a „legyen újra miénk a grund!” felirattal fogadták a kedvenceiket.

A csoport favoritjának számító portugálok azonnal magukhoz ragadták a kezdeményezést, az első percekben a magyarok a felpályát is csak elvértve lépték át, de hátul stabilnak bizonyult az ötvédős felállás. A júniusban Nemzetek Ligája-győztes ellenfél türelmesen futballozott, nem vállalt nagy kockázatot, inkább a magyar tizenhatos előterében passzolgatva várta, hogy a hazai védelem hibázzon. A magyar csapat szinte csak pillanatokra birtokolta a labdát, mert a játékosok

Jegyzőkönyv

Európai vb-selejtező, F csoport, 2. forduló: Magyarország – Portugália 2-3 (1-1). Budapest, Puskás Aréna, 61.473 néző, vezette: Erik Lambrechts (belga).
Magyarország: Tóth B. – Bolla (90+1. Gruber), Nego, Orbán, Szalai A., Kerkez (90+1. Dárdai M.) – Szoboszlai, Styles (81. Vitális) – Tóth A. (60. Ötvös), Varga B., Nagy Zs. (60. Lukács).
Portugália: Costa – R. Neves, Cancelo, Dias, Mendes – Vitinha (87. A. Silva), J. Neves (79. Felix) – Neto (79. Palhinha), Fernandes (66. Trincao), Silva – Ronaldo (87. Ramos).
Gólszerzők: Varga B. (21., 84.), illetve Bernardo Silva (36.), Ronaldo (58., 11-esből), Cancelo (86.).
Sárga lap: Varga B. (56.), illetve Palhinha (90+5.).

szinte azonnal hosszú indításokkal próbálkoztak, amelyek rendre pontatlanok voltak. A közönség a 21. perc kezdetén éppen a nyáron autóbalesetben elhunyt Diogo Jota emléke előtt kezdett tisztelegni vastappsal, amikor a sportszerű gesztust szinte azonnal félbeszakította a gólöröm, merthogy a nemzeti együttes az első lehetőségét gólra váltotta: Szoboszlai a bal oldalon felfutó Nagy Zsoltnak passzolt, aki középre emelt, Varga pedig 8 méterről a kapufa segítségével a jobb sarokba fejtelt (1-0).

Hátrányban a vendégek azonnal magasabb sebességi fokozatba kapcsoltak, nem is kellett sokat várni az első komolyabb helyzetükre, de Ronaldo közeli próbálkozását Tóth hatalmas bravúrral hárította lábbal, majd Neves lövését kellett kiütnie. A harmadik portugál lehetőségnél azonban már a kapus is tehetetlen volt: a 36. percben Cancelo a 16-oson belül üresen hagyott Bernardo Silvához passzolt, aki 7 méterről a jobb felső sarkba lőtt (1-1). A felek így döntetlennel vonultak pihenőre. A második féldő ott folytatódott, ahol az első abbamaradt, azaz Portugália nagy mezőnyfölényben futballozott, a magyar együttesnek a labdakihozatal is problémát jelentett, mert minden energiáját fel-

Mestermérleg

* Marco Rossi (Magyarország): „Alázatosan be kell látni, amikor a világ egyik legerősebb csapatával játszunk, márpedig a portugál a spanyolokkal együtt a legerősebb Európában, akkor benne van a vereség, még ha ez most keserű is. Bosszantó így kikapni az utolsó percekben. Védekeztünk, ahogy kellett, de sosem mondtunk le a támadásról. A harmadik gól egy labdaeladásból született, azaz elkerülhető lett volna, ilyenkor már nem szabad kockáztatni. Remélem, ebből a hibából tanulunk és nem követjük el újra. A vb-selejtezők első két fordulójában már három pontot veszítettünk el az utolsó pillanatokban, az írországi 2-2 alkalmával azonban nem saját hibából, hanem a játékvezető ténykedése nyomán. Ez a 3-2-es vereség belefér, mindent elmond, hogy Portugáliának három játékosa is jelölt az Aranylabdára. Nálunk a duplázó Varga Barnabásnak köszönhető, hogy hatékonyságban előrelépett a válogatott a márciusi és júniusi találkozókhoz képest, ugyanakkor visszatérő hiba, hogy mindig tiltakozik a játékvezetőnél, emiatt sárga lapot kapott és eltiltott lesz a következő, örmények elleni találkozón. Pedig a lelkére kötöttük, hogy ne tegye! Ez nem fér bele, hogy reklamálásért kapja! Reméljük, a Dublinban kiállított Sallai Rolandnak csak ezt az egy meccset kellett kihagynia, mert ha nem, akkor vészhelyzetbe kerülünk. Vargát és Sallait nehéz nélkülözni, egyszerre pedig különösen, mert ez a két nemzetközi szintű csatárunk van. Nálunk az a kulcsa mindennek, hogy a kulcsjátékosok rendelkezésre álljanak. Portugáliának a cseréi ugyanazt a szintet képviselik, nálunk nem.”
* Roberto Martínez (Portugália): „Jól ismertük az összeszokott magyar csapatot, amely ellen nehéz helyzeteket kialakítani, akciógólt pedig szinte lehetetlen szerezni. Ez látszott tavaly a hollandok és németek elleni meccseiken, nekünk mégis sikerült két akciógólt lőni. Védekezésben pedig mindössze két kapura lövést engedtünk. Fegyelmезettek voltunk, úgyhogy nagyon tetszett a teljesítményünk, amit alátámaszt a 68 százalékos labdabirtoklási főlényünk is. Magyarország nagyon kompakt módon védekezik, mert már azelőtt jól helyezkednek a játékosok, mielőtt a védekező harmadukba kerülne a labda. Hiába van náluk keveset a labda, elől rendkívül hatékonyak.”

Szoboszlai Dominik (b) a Magyarország – Portugália labdarúgó világbajnoki selejtező mérkőzésen a Puskás Arénában 2025. szeptember 9-én. Fotó: MTI/Illyés Tibor.

A csoport állása						
1. Portugália	2	2	0	0	8-2	6
2. Örményország	2	1	0	1	2-6	3
3. MAGYARORSZÁG	2	0	1	1	4-5	1
4. Írország	2	0	1	1	3-4	1

emésztette a védekezés. A vendégek egy szöglet után tizenegyeshez jutottak, mert a labda Nego kezéről vágódott le, a büntetőt pedig Ronaldo értékesítette, aki 141. válogatott találatával továbbjavította az erre vonatkozó világcúcsot. A büntetőt Fernandes jobb oldali szöglete után ítélte meg a játékvezető, az ötszörös aranylabdás játékos a jobb alsó sarokba lőtt (1-2). A magyarok hátrányban sem változtattak a harcmodorukon, elsősorban a szervezett védekezésre összpontosítottak. A hetvenedik perctől viszont már feljebb tolt a védekezését a nemzeti együttes, amely alkalmanként meg tudta zavarni a riválist, vezetett is néhány ígéretes akciót. Egy ideig ugyan nem sikerült komoly helyzetet kioldozni, de elég volt egyetlen jó beadás, és Varga ismét igazolta klasszis fejjátékát, ugyanis másodjára is bevette a portugál kaput: a 84. percben Nego jobb oldali beadásából 6 méterről fejtelt a kapu jobb oldalába (2-2).

A magyar öröm azonban nem tartott sokáig, mert Cancelo a középkezdés után nem sokkal ismét a portugálokat juttatta előnyhöz: a 86. percben a labdát kihozó Szoboszlai a figyelmetlen Kerkeznek passzolt, aki lekészte a „csatlakozást”, Cancelo ellopta a labdát és azonnal Bernardo Silvával kényszerítőzött, majd a visszakapott játékszett 18 méterről a bal alsó sarokba lőtte (2-3). Az ismételten hátrányba került Rossi-tanítványok ugyan próbálkoztak becsülettel a lefújásig, de másodszor már nem tudtak egyenlíteni, így be kellett érniük a tisztes vereséggel. A mérkőzés napján a 61. születésnapját ünneplő Marco Rossi szövetségi kapitány két újoncot avatott a csereként beküldött Lukács Dániel és Vitális Milán személyében. A magyarok legközelebb október 11-én a kvartett második helyén álló örményeket fogadják.

Románia kétgólos előnnyel játszott döntetlent Cipruson

A román labdarúgó-válogatott kedden este Nikosziában 2-2-es döntetlenre játszott Ciprus ellen a 2026-os világbajnokság európai selejtezőjének H csoportjában.

Jegyzőkönyv

Világbajnoki selejtező, H csoport, 4. forduló: Ciprus – Románia 2-2 (1-2). Nikoszia, GSP Stadion, vezette: Matej Jug (szlovén).
Ciprus: Fabiano – Shikkisz, Shellsiz, Laifisz, Pileász (46. Anderson Correia) – Kastanosz, Kuszulosz (62. Haralampusz) – Costi (68. Kiriaku) – Cionisz (87. Kucakosz), Pittász, Loizu (62. Kakulli).
Románia: H. Moldovan – Rațiu, V. Ghiță, A. Burcă, Bancu – R. Marin (80. Șut, 85. Fl. Tănase), M. Marin, Stanciu – Man (80. Sorescu), Drăguș, Al. Dobre (65. Miculescu).
Gólszerzők: Loizu (29.), Haralampusz (76.), illetve Drăguș (2., 18.).
Sárga lap: Kuszulosz (48.), Pittász (54.), Haralampusz (90+1.), illetve Bancu (21.), A. Burcă (44.), Mircea Lucescu (90+3.).

A találkozó jól indult Románia számára: Drăguș a 2. percben kicszelezte a kapust, majd az üres kapuba gurított, később egy látványos emeléssel duplázott. A folytatásban azonban a ciprusiak felbátorodtak. Előbb Loizu talált be a 29. percben, majd a 76. percben Haralampusz egyenlített, miközben Pittász és Cionisz is veszélyt teremtett Moldovan kapuja előtt. A hosszabbításban a román kapus bravúrral mentette meg a csapatot a vereségtől.

A mérkőzés után Mircea Lucescu szövetségi kapitány csalódottan nyilatkozott: „A második féldőben mintha megdermedtek volna a játékosok lábai. Ez egy fájdalmas lecke, és külön nehézséget okozott, hogy a bíró több lehetőségét is elvett tőlünk.”

A csapatkapitány, Nicolae Stanciu

Fotó: FRF.

ennél is keményebben fogalmazott: „Elveszítettünk minden esélyt a közvetlen kijutásra.” A csoport másik mérkőzésén Ausztria idegenben 2-1-re legyőzte Boszniát, így a tabella élén a bosnyákok és az osztrákok 12-12 ponttal állnak. Románia 7 ponttal harmadik, de az automatikus kvalifikáció szinte elérhetetlenné vált. Bár matematikailag maradtak esélyek a pótselejtezőre, a szakértők és a szurkolók is egyre borúlátóbbak, miközben a válogatott jövője és Lucescu kapitányi posztja körül is egyre több kérdőjel merül fel.

A tabella						
1. Bosznia-Hercegovina	5	4	0	1	11- 3	12
2. Ausztria	4	4	0	0	9- 2	12
3. ROMÁNIA	5	2	1	2	10- 6	7
4. Ciprus	5	1	1	3	5- 7	4
5. San Marino	5	0	0	5	1-18	0

Tizenegy gólt lőttek a norvégok Moldovának

A hibátlan mérlegét megőrző norvég válogatott 11-1-re múlta felül a vendég Moldova legjobbjait a labdarúgó-világbajnoki selejtezősorozat keddi játéknapján. Erling Haaland ötször volt eredményes, a csereként beállt Thelo Aasgaard mesternégyesig jutott a skandinávoknál. Az Európa-bajnoki döntős angolok Szerbiában tettek nagy lépést a kvalifikációhoz ugyancsak magabiztos, 5-0-s sikerükkel, így változatlanul százszázalékosok. A világbajnoki ezüstérmes francia válogatott saját közönsége előtt fordított és nyert 2-1-re az izlandi együttes ellen. A 12 csoportból az első helyezettek kijutnak az Egyesült Államokban, Mexikóban és Kanadában sorra kerülő világbajnokságra, amelyen először szerepel majd 48 csapat. A második helyezettek a jövő márciusi pótselejtezőn küzdhetnek tovább a vb-résztételért.

Eredményjelző

Európai világbajnoki selejtezők:
* *D csoport:* Franciaország – Izland 2-1, Azerbajdzsán – Ukrajna 1-1. Az állás: 1. Franciaország 6 pont, 2. Izland 3, 3. Ukrajna 1 (1-3), 4. Azerbajdzsán 1 (1-6).
* *F csoport:* MAGYARORSZÁG – Portugália 2-3, Örményország – Írország 2-1.
* *H csoport:* Ciprus – ROMÁNIA 2-2, Bosznia-Hercegovina – Ausztria 1-2.
* *I csoport:* Norvégia – Moldova 11-1. Az állás: 1. Norvégia 15 pont/5 mérkőzés, 2. Olaszország 9/4 (12-7), 3. Izrael 9/5 (15-11), 4. Észtország 3/5, 5. Moldova 0/5.
* *K csoport:* Szerbia – Anglia 0-5, Albánia – Lettország 1-0. Az állás: 1. Anglia 15 pont/5 mérkőzés, 2. Albánia 8/5, 3. Szerbia 7/4, 4. Lettország 4/5, 5. Andorra 0/5

Szüreti fesztivál Balavásáron

(Folytatás az 1. oldalról)

Az igazi fesztivál szombaton zajlott: volt szüreti dekoráció és fotósarok, ahol emlékképeket lehetett készíteni, és egész napos vásáron mutatkoztak be egyedi termékkel a térség helyi termelői és kézművesei Szovátától Szénaverősig. A tizenöt standon csuhéból fonott tárgyakat, finomabbnál finomabb borokat, szőlőt, ropit, mézet, továbbá gyöngyből készült ékszereket, gyer-tyákat, gyógynövényes készítményeket, szappanokat, ékszereket és számos dekorációs tárgyat találtak a látogatók. Az őszi eleji kánikulai hőségben jólesett a fiataloknak a helyi tűzoltók által szolgáltatott habpartin egy picit hűsölni, míg mások a sátrak, csarnokok árnyékába húzódtak a tűző nap elől. Estefele már enyhülni kezdett az idő, így a községvezetés színpadra szólította mindazokat a fiatalokat, akik

deklódók válaszokat kapjanak. Dr. Nagy Erika kendi családorvos irányításával lehetett feltenni kérdéseket betegségekről, babaápolásról vagy az egészségügyi biztosítási rendszer változásairól dr. Kövecsi Diána-Petra neonatológus, dr. Drágus Emőke urológus és dr. Székely-Varga Margit rehabilitációs szakorvosnak, valamint dr. Vass Levente urológus főorvosnak, parlamenti képviselőnek. Ezt követően egyházi téma „költözött” a sátorba a *Hit, remény, bizonytalanság?* – *Egyház 2.0* címmel, ahol Szalma Tímea vezetésével Sebestyén Ágoston máréfalvi plébános, Barabási Endre küüllővári református lelkész és az adventista egyházat képviselő Szócs Róbert arra kereste a választ, hogy ma miként fér meg egymás mellett a Tinder, a TikTok és a templom, milyen kihívások és lehetőségek állnak az egyház előtt a digitális korban. Délután *Fiatal vál-*

morzsolóval (őrölével) megropan- totta a szőlőgerezdeket, a cefrét a sajtolóba helyezte át, majd egyet- kettőt csavart rajta, s máris csorgott az édes must. A gyerekek érdek- lődve, kíváncsian figyelték a szá- mukra új bemutatót, ők is csavartak a sajtoló karján, és szívesen kóstol- tak az italból. Magyarósi Huba ér- deklódésünkre elmondta, egestői felajánlásból készült a must, cser- szegi fűszeres szőlőből, amelynek már megfelelő a cukorfoka, és ide- ális a fogyasztásra.

Néhány méterrel odébb Kabai János, az Eldi sütőde pékmestere működtetett látványpékséget. Ott a gyerekek kinyújthatták a meggyúrt tésztát, formákkal darabokat vág- hattak ki, illeszthettek össze, ezek a sütőbe kerültek, és néhány perc múlva kész is volt a mézeskalács, amit helyben el is fogyaszthattak. Mindenkinek nagy élmény volt, be- leélték magukat, élvezettel dolgoz- tak a kicsik, volt, aki először készített ilyen, de mindenképp vá- rakozáson felüli volt az érdeklődés, ami a mestert is meglepte – vallotta be lapunknak.

Délután *Sajtból van a hold?* cím- mel tartott érdekes csillagászati be- mutatót a gyerekeknek a Cassini for Education, játékos, de tudományos formában adott választ arra, hogy milyen mítoszok és tények övezik a Holdat, és hogyan kutatja a modern csillagászat a földönkívüliek nyo- mait.

Megerősítették a barátságot

A múlt hét végén a községbeli- ekkel ünnepeltek a külföldi test- vértelépülések is, a Felvidékről Nemesócsa, Magyarországról Tápiószentmárton, Fót, Somogyvár és Gerjen települések képviselte, mintegy ötven személy érkezett. Pénteken délután *Kultúrák ke- resztmetszete* címmel panelbeszél- getésre került sor a vendégek előljáróival. A kapcsolatok egyik legrégebbike 20 évvel ezelőtt köt- tetett meg Somogyvár és Szentde- meter között, amit azóta is

Visszaköszönt az őszi hangulat is a fesztiválon

Fotók: Gligor Róbert László

szívvel-lélekkel éltet a két falu. Ezt a kapcsolatot most ünnepélyes keretek között megerősítették a te- lepülések előljárói, miután már előzőleg megtették Magyarorszá- gon is. Szombaton a vendégek a rendezvény minden programján részt vettek, vasárnap Segesvár–Fehéregyháza–Szászkezd útvo- nalon tettek tanulmányi kirándu- lást.

Érdeklődésünkre *Berkes László* somogyvári polgármester el- mondta: ő a vállalkozói szférából érkezve lett tavaly előljáró, de az- előtt is ismerte a kapcsolatot, sok- szor voltak egymásnál látogatóba a küldöttségek, ő maga is többször járt Erdélyben. Az önkormányzatok mellett nagyon jól működnek a ka- pcsolatok a tűzoltó-egyesületek kö- zött is, de sok személyes barátság is kialakult, és ha nem az önkormány- zat kezdeményezi, akkor magán- szervezésben is vannak oda-vissza látogatások a két közösség tagjai között. „A földrajzi távolság nem jelenthet akadályt abban, hogy a két település és ország között hidat építsünk” – nyilatkozta a Népújság- nak az előljáró.

Varga András Adorján balavásári polgármestertől megtudtuk: a szü-

reti fesztivált harmadik alkalommal szervezték meg, miután az addigi saját községnapokat átalakították, fesztiválos hangulatot adtak neki, hogy azokat a 18-25 éveseket is tudják elérni, akiket amúgy semmi- lyen más módon nem tudtak meg- szólítani, nem tudtak kimozdítani az otthonukból. Az önkormányzat 2021-ben és 2022-ben is nyert pá- lyázati támogatást, akkor volt az első két fesztivál, de tavaly és ta- valyelőtt nem kaptak finanszírozást, így kimaradtak a rendezvények, mert akkora költséggel jár egy ilyennek a megszervezése, hogy azt a helyi költségvetésből nem tudták fedezni. Idén ismét nyertek támoga- tást az Európai Uniótól az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) által, de több magánvállalkozás és helyi termelő is hozzájárult a fesztivál anyagi fel- tételeinek biztosításához. Így ismét lehetőség adódott a találkozásra, szórakozásra, minden korosztály- nak tudtak programokat nyújtani, és az előljáró annak is örül, hogy az idősebbeket is sikerült megszólí- tani, ők is érdeklődéssel vettek részt a panelbeszélgetéseken, de a sütögetésből, vendéglátásból is szí- vesen kivették a részüket.

A gyermekprogramok iránt is nagy volt az érdeklődés

2023–2024-ben töltötték be vagy idén töltik be a 18. életévüket. A nagykorúsítási ünnepség alkalmával köszöntötték őket, ezzel jelképesen mutatva, hogy átlépték a felnőttkor küszöbét. A község településein 2023-ban 15, 2024-ben 14, idén pedig 21 ilyen fiatalot vettek nyilván- tartásba. Ugyanakkor köszöntötték azt a 8 párt is, akik 25 évvel ezelőtt mondtak igent, és kötötték össze életüket, sőt a községben van öt olyan pár is, akik immár 50 éve jóban-rosszban közös úton járnak. Számukra is kijárt a köszöntő okle- vél és a rózsacsokor.

A szerelem örök, ahogyan Sha- kespeare és a tragédiák is. Székely Ella, a Balavásárárt Egyesület pro- gramkoordinátora vezetésével a helyi Eperjesi Mimi irodalmi kör fiataljai a Rómeó és Júlia erkélyjelenetét adták elő a színpadon: sajnos nap- jainkban is megtörténnek hasonló tragédiák, ha a fiatalok talán nem is a halálba menekülnek, de a dráma állandó emlékeztető. Akiről az iro- dalmi kör a nevét kapta, Eperjesi Mimi kisasszony esete is hasonló szerelmi tragédiába torkolt egyko- ron. A megható és látványos elő- adás után már könnyebb pillanatok, órák következtek, a színpadot és a teret a szórakozás, jókedv, tánc vette át a Lmen Prala és a Döndi Duó & Roli koncertjén, s azt köve- tően a DJ Bence által szolgáltatott utcabulín.

Értsünk szót!

A nap folyamán az ifjúsági sátor- ban több panelbeszélgetésre is sor került. Délelőtt a *Nyugi, itt a doki!* cím alatt hoztak környékbeli szak- orvosokat a szervezők, hogy az ér-

lalkozók sztorijai címmel fiatalok osztották meg sikereiket, a pályázati lehetőségeket, a startupok világát, valamint a hibákból és a bukások- ból tapasztalt tanulságokat. Barabás Botond, a Balavásári Ifjúsági Szer- vezet (BAISZ) elnöke közel egy órán át faggatta Oltean Csongor és Tóth Levente vállalkozókat, Berei Brigitta, a Kis-Küüllő Balavásár–Sóvárad LEADER projektmened- zsere is tanácsokat adott az érdeklődőknek. Záróbeszélgetésre Csibi Attila Zoltán, az RMDSZ Maros megyei szervezetének el- nöke, a Maros Megyei Tanács alel- nöke és Csép Éva Andrea parlamenti képviselő ült be a sátorba, ahol a község polgármestere arról faggatta őket, hogy *What is Next?* – *Az állam vagy a polgár ke- rült-e fogyókúrára?*, azaz tabuk nél- kül beszélgettek mindenről, ami ma valóban zavar minket a mindenna- pokban.

A kicsikről sem feledkeztek meg

A gyerekek számára is állandó programot szervezett a Balavásárárt Egyesület, a Hagyomány és Innová- ció a Nevelésben Egyesület és a BAISZ. Balló Enikő sporttanárral, atlétikaedzővel mini-mozgóolimp- pián vehettek részt az apróságok, majd a fogtündér nyomába eredtek, dr. Farkas Renáta fogorvossal a megelőzés és fogápolás fontosságá- ról tanulhattak játékosan. Nicula Adél virágkötővel száraz virágból készíthettek díszeket, és más érde- keségeket is felfedezhettek. Az egyik sarokban Magyarósi Huba helyi szőlész-borász azt mutatta meg az apróságoknak, hogy miként készül a bor hagyományos úton. A

Az utóbbi három évben 50 fiatal vált nagykorúvá

Fotó: Varga Adorján közösségi oldala

Az ANAF figyelmeztet az intézmény nevében küldött hamis üzenetekre

Az Adó- és Pénzügyi Hivatal tájékoztatja az adófizetőket, hogy ismét megjelentek az intézmény nevében küldött hamis üzenetek, amelyek az info@anaf.io e-mail-címet használják.

Ezek az üzenetek NEM az ANAF-tól származnak, és céljuk a címzettek megtévesztése.

A hamis üzenetek félrevezető információkat, indokolatlan kéréseket vagy veszélyes linkeket tartalmaz- hatnak, amelyek veszélyeztethetik az adófizetők személyes és pénzügyi adatainak biztonságát.

Szeretnénk emlékeztetni Önöket, hogy:

– Az ANAF az adófizetőkkel a hivatalos biztonságos platformon, a saját virtuális téren (SPV) keresztül vagy a román postai szolgáltatáson keresztül, átvételi visszaigazolással lép kapcsolatba;

– Az ANAF nem kér személyes vagy pénzügyi információkat nem hivatalos e-mail-címeken keresztül.

Javasoljuk, hogy hagyja figyelmen kívül és törölje az info@anaf.io vagy más gyanús forrásokból érkező üzeneteket, és ne nyissa meg az ilyen üzenetekben található linkeket, illetve ne töltsön le fájlokat.

Általános adóinformációkért az adófizetők hívhatják az ANAF CALL CENTER-t a 031.40.39.160 szá- mon.

A kommunikációs, közkapcsolati és sajtóosztály

Bethlenszentmiklósi magyar napok

Identitásmegőrzés és közösségerősítés a szórványban

Az Alsó-Kis-Küküllő menti magyar közösség életének központjává vált a hétvégén a Fehér megyei Bethlenszentmiklós: negyedik alkalommal szervezett magyar napokat a Jövőnk a Szórványban Egyesület, amelynek idei díszvendége Tánczos Barna volt, aki tavaly szenátorként vett részt a szórványtelepülés ünnepségén, idén viszont fontosnak érezte, hogy miniszterelnök-helyettesi minőségében is visszatérjen. A bethlenszentmiklósi magyar napok a közösség számára nemcsak egy erősítő és megtartó erő a szórványban, hanem emellett a Jövőnk a Szórványban Egyesület, illetve annak megálmodója és elnöke, Bodoczi Annamária időt és energiát nem kímélve arra törekszik, hogy minden évben tudjanak valami újat hozni. Az első évben magyar házat avattak, a másodikban néptáncsoport alakult, a harmadikban fúvószenekar verbuválódott, idén pedig elindult a Hangszerek és mosolyok program. Ennek keretében a gyerekek először léptek színpadra hangszeres produkcióikkal, és megalakult a Kis Csillagszeműek néptáncsoport is, sorolta Bodoczi Annamária.

Nagy-Bodó Szilárd

– A negyedik bethlenszentmiklósi magyar napok programját igyekeztünk úgy összeállítani, hogy kicsiktől a legnagyobbakig minden generáció találjon magának kedvérevalót, így válogathattak a filmek, a kiállítás vagy éppen a koncertek között, de gyerekfoglalkozásokon, illetve bográcsos főzőversenyen is részt vehettek, valamint a helyi termékeket is megcsodálhatták a kültéri helyszínen – mondta a Jövőnk a Szórványban Egyesület elnöke, aki külön kiemelte, hogy egy olyan egyéves projektet találtak ki közösen a pedagógusokkal, amelynek a címe Hangszerek és mosolyok, ennek keretében a gyermekek hangszeroktatásban vehetnek részt. A projektet a Bethlen Gábor Alap támogatásával tudják megvalósítani, az Instru-Mentor Egyesület szakmai irányításával.

A gyermekek egész éven át hangszeren tanulnak játszani, kezdésnek volt egy hangszerbemutató, azt követően mindenki kiválaszthatta a számára legkedvesebb hangszert. A furulya és a gitár lett a legnépszerűbb, mondta Bodoczi Annamária, aki kiemelte, hogy az idei magyar napok egyik legmeghatározóbb pillanata volt, amikor a gyermekek bemutatták, amit egy éven át tanultak. Maga a Hangszerek és mosolyok címet is Bodoczi Annamária adta, aki látta a csillogó szemeket a próbákon, emlékezett vissza Miklós Erzsébet tanítónő, aki lapunknak azt is elmondta, hogy a furulyások csoportjában előkészítő osztálytól egészen ötödik osztályig vannak gyerekek, míg a gitárosok közül van olyan is, aki a héten kezdte a nyolcadik osztályt. A negyedik bethlenszentmiklósi magyar napok alkalmával 30 gyermek állt színpadra és mutatta meg tehetségét a közösség tagjainak. Miklós Erzsébet kiemelte azt is, hogy ha a Jövőnk a Szórványban Egyesület pályázat révén tudja támogatni a továbbiakban is a programot, akkor ők szeretnék folytatni, továbbá reményét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy jövőben, az ötödik bethlenszentmiklósi magyar napokon szintén felléphetnek. „Részemről megvan a nyitottság, hogy támogassam a gyermekeket” – nyomatékosította a tanítónő, aki azt is elmondta, hogy Marosán Emőke és Visky Péter oktatók, akik havonta járnak a szórványtelepülésre, nagy népszerűségnek örvendenek a gyermekek körében.

Az idei rendezvényen fellépett a településen működő Rezesbanda is, tagjai számára nagy megtiszteltetés volt, hogy ők nyithatták az ese-

ményt, erre több mint fél évet készültek, tudtuk meg Veres Józseftől, a Rezesbanda egyik tagjától, aki azt is elmondta, hogy eredetileg 1929-ben alakult a településen fúvószenekar, ami igazából egy rezesbanda volt, illetve jelenleg is van a tulajdonukban több olyan hangszer, ami több mint 100 éves.

„Hangszer szempontjából elég jól el vagyunk látva, az utánpótláson gondolkozunk, azonban a fiatalok számára nem vonzó a hangszer” – mondta a bethlenszentmiklósi Rezesbanda tagja, aki azt is hozzáteszi, hogy a magyar napokon fellépő fiatalok, gyermekek közül kellene kiválasztani a Rezesbanda következő tagjait. Veres József azt is elárulta, hogy nagy segítség lenne számukra, ha valaki zeneileg igazítaná, tanítaná őket, erre pedig minden bizonnyal lesz is lehetőség, hiszen a Jövőnk a Szórványban Egyesület és annak elnöke, Bodoczi Annamária ígéretet tett arra, hogy a közeljövőben el fog látogatni a településre egy konzervatóriumot végzett személy, hogy megbeszéljék az erre vonatkozó részleteket.

A bethlenszentmiklósi Rezesbandát meghívta Tánczos Barna miniszterelnök-helyettes az Alcsiki Fúvóstalálkozóra. A miniszterelnök-helyettes lapunknak adott interjújában ki is emelte, hogy egy év alatt látszik a fejlődés, meglett az eredménye a heti két próbának. Tánczos Barna lapunknak adott nyilatkozatában külön hangsúlyozta, hogy szenzációs látni azt, hogy a szórványban a magyar közösséget továbbra is össze lehet fogni, ahogyan az az erő is dicséretre méltó, amellyel a szervezők évről évre megálmodják az eseményt, finanszírozást találnak hozzá és meg is valósítják.

„A székelýföldieknek kötelességük évről évre ellátogatni az ilyen rendezvényekre azért, hogy erősítsük a szórványközösségeket” – emelte ki Tánczos Barna, aki tavaly is részt vett a bethlenszentmiklósi magyar napokon. Fontos, hogy a Székelyföldön élőknek is legyen kapcsolata, tudomása arról, hogy mit jelent szórványban élni, hogy mit jelent akár a Fehér megyei kisebbségi lét. Akik ritkán találkoznak szórványban élő magyarokkal, nem igazán értik, hogy ez mit is jelent, vélekedett a miniszterelnök-helyettes, aki a helyi pedagógusokkal is folytatott beszélgetést. „A tömbmagyarságban élők el sem tudják képzelni, hogy mit jelent egy kis közösségben fenntartani a magyar oktatást, ezen is tudunk segíteni azáltal, hogy az RMDSZ kormányon van, hiszen idén

megvédtük a magyar iskolákat az összevonástól, átszervezéstől” – nyomatékosította Tánczos Barna, aki ígéretet tett arra is, hogy minden meg fog tenni, hogy jövőben is visszatérjen Bethlenszentmiklósrá, továbbá arra biztat minden szórványban élő magyart, hogy ne hagyjanak semmit veszni, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy át tudják adni a hagyományokat, a nyelvet, a történelmet a gyermekeknek.

A miniszterelnök-helyettes azt is elmondta, hogy a bethlenszentmiklósi magyar napokon jelen voltak helyi román politikusok, az alpolgármester, a megyei tanács elnöke és alelnöke is, akik azt javasolták, hogy a megyében minden szórványmagyar településen igyekezzenek megszervezni a magyar napokat, hisz minden közösségnek meg kell mutatnia magát és azt a multikulturalitást, amely jellemzi a térséget. „Szerintem egyre szebb, látványosabb és jobb lesz a rendezvény” – összegezte Tánczos Barna, aki ezúton is gratulált a szervezőknek, és külön köszönetet mondott a Jövőnk a Szórványban Egyesület elnökének, Bodoczi Annamáriának.

Az esemény fejlődését az is jelzi, hogy idén voltak, akik Németországból tértek haza a rendezvényre. „A bethlenszentmiklósi magyar napok célja egyértelműen a magyar identitás megőrzése, a magyar iskola megtartása” – fogalmazott Bodoczi Annamária, aki azt is hozzátette, hogy cél a vegyes házasságokban élők bevonása, valamint a többségi nemzet érdeklődésének felkeltése is, hiszen nagyon fontos, hogy az a pár száz magyar, aki Bethlenszentmiklóson és környékén él, ne érezze magát hátrányban azért, mert magyar, legyen megbecsülve, ne lásson korlátot az identitásában.

Az idei magyar napok alkalmával többek között volt filmvetítés, amit román nyelven feliratoztak, volt szemétygyűjtési akció, a bukaresti Liszt Intézet támogatásával egy kiállításmegnyitó, de emellett megmutatták azt is, ami a közösség sajátja, hiszen így válik teljessé az ünnep, amikor a helyi hagyományok és a szélesebb kulturális világ értékei találkoznak. Az idén a Jövőnk a Szórványban Egyesület még számos programmal készül, többek között szeptemberben lesz egy szüreti bál, de készülnek novemberben a magyar nyelv és a szórvány napjára, azt követően a decemberi ünnepi hónapra is. „Idén az erőforrásainkat inkább úgy próbáltuk csoportosítani, hogy felszereljük az iskolánkat, illetve felszereljük a magyar házunkat, a tavaly verbuválódott fúvószenekarnak pedig célunk egy olyan ruházat megvásárlása, amellyel büszkén képviselhetik majd a kis szórványközösségünket az eseményeken” – mutatott rá a Jövőnk a Szórványban Egyesület elnöke, aki azt is hozzátette, hogy az idei magyar napok szervezése során talán az akadályok erősebben jelen voltak, mint a korábbi években, viszont a lendületük nem hagyott alább, és bíznak abban, hogy találnak segítséget és támogatást partnereket annak érdekében, hogy jövőben is sikerüljön megszervezni a bethlenszentmiklósi magyar napokat.

NYÁRÁDREMETEI KÖZBIRTOKOSSÁG

Magyari Géza, a nyárádremetei közbirtokosság elnöke, a közbirtokossági statútum 11-es cikkelye alapján

ÖSSZEHÍVOM

a nyárádremetei közbirtokosság tagjainak általános gyűlését 2025. október 19-én 12 órára a nyárádremetei kultúrotthonba.

Napirenden a következők:

- a közgyűlés érvényességének jóváhagyása,
 - a közbirtokossági tagsági regiszter örökösödési és adásvételi iratok alapján történő módosításának jóváhagyása,
 - egyebek.
- Nyárádremete, 2025. szeptember 11.

Magyari Géza elnök (sz.)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

SZAKEMBER vállal: tetőkészítést, kisebb javításokat saját anyagból is, bádogosmunkát, vakolást, meszelést, kerítéskészítést (vasból is hegesztünk), szigetelést, törmelékelhordást, kertek takarítását. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0734-016-805, 0769-638-152, István. (26555)

LAKÁS

KIADÓ kétszoba-összkomfort a Kornisán, az orvosi egyetem közelében. Tel. 0746-591-600. (26531l)

BÉRELNÉK egy szerény kiadó lakást vagy üres szobát Marosvásárhelyen, Bodonban, Folyfalván, Karácsonfalván vagy Káposztásszentmiklóson. Tel. 0758-941-261. (26527)

KÜLÖNFÉLÉK

ÁCS-TETŐFEDŐ bádogos, munkát vállalok: új tető ácsolását, fedést cseréplemezzel, szigetelést, csatornatisztítást, -javítást, -cserét, cserépforgatást, -tisztítást. Tel. 0712-288-635. (26444)

BÁRMILYEN típusú tetőfedést, kisebb javításokat, külső-belső munkálatokat vállalok. Tel. 0721-064-036. (26405-l)

ÁCSMUNKÁT, tetőfedést, felújításokat, bel- és kültéri munkát, vakolást, meszelést, szigetelést, kisebb munkákat, festést, filagória készítését vállaljuk. Tel. 0756-849-695, Mihály. (26484)

MEGEMLÉKEZÉS

Az idő elmúlhat, szállhatnak az évek, Míg élünk, velünk lesz fájó, szép emléked.
Fájdalommal emlékezünk
id. MAGOS LÁSZLÓRA
szeptember 11-én, amikor egy éve itthagyt bennünket.
Emlékét őrzik egy életen át szerettei: felesége, fia, menyé és unokája. (26507-l)

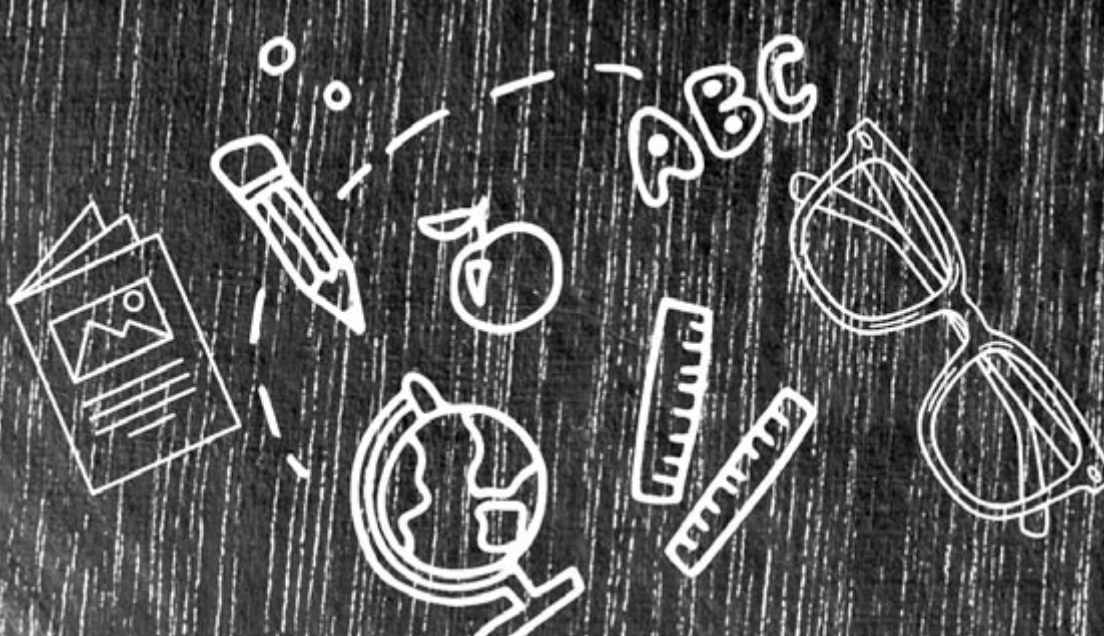
ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a drága jó férj, édesapa, nagypapa, keresztapa, testvér, rokon, jó szomszéd, jó barát, a marosvásárhelyi mentőállomás egykori dolgozója, a miklósvári születésű TÜZES GYULA életének 82. évében, 2025. szeptember 9-én csendesen megpihent. Szerettinktől református szertartás szerint veszünk búcsút 2025. szeptember 11-én 14 órakor a nagyernyei temetőben. Hiánya érezhető, szeretete örök. Gyászoló családja. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (26556-l)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett feleség, édesanya, nagymama, dédnagymama, rokon és barát, PÁSZTOR ANNA született Balogh élete 83. évében megpihent. Temetése szeptember 12-én, pénteken 13 órakor lesz a marosvásárhelyi református temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! A gyászoló család. (26557-l)

BACK TO SCHOOL

-15%

SZEMÜVEGVÁSÁRLÁS ESETÉN!

 www.doraoptics.ro

 0733 553 976

Az ajánlat érvényes: 2025.09.08. - 2025.09.30. A készlet erejéig.

Kultúrcsepp

CSÜTÖRTÖK 21:00

ETV

ERDELY TV

Marosvásárhelyi

Rádió

Románia

96 FM

106,8 FM

1323 AM

 www.marosvasarhelyiradio.ro

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Sylvia Frank

SO LONG,
MARIANNE

LEONARD COHEN
EMLÉKEZÉSE

Sylvia Frank

So Long,
Marianne

CLAIRE PAULIN

BLANCHE
MONET

ÉS A TAVIRÓZSÁK
RAGYOGÁSA

Claire Paulin

Blanche Monet
és a tavirózsák
ragyogása

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám

Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

MEZŐSÉG MOSOLYA

2025. SZEPTEMBER 12. | 18:30 | MAROSVÁSÁRHELYI VÁR

A Mezőség mosolya című folklórműsorunk a vidék hagyományos kultúrájának gazdagságát mutatja be. Reflektálás a Mezőség sokszínűségére, zenei gazdagságára, táncainak vitalitására, mely az egymás mellett élő magyarok, románok és cigányok tánc kultúrájának egymásra hatásából alakult ki. Az előadás táncszínházi elemeket is tartalmaz, de ezek is a hagyományos néptánc technikán alapulnak.

Nekünk dolgunk van az erdélyi román néptáncsal, mert az a magyar örökség része, ugyanis az erdélyi magyar néptáncban gyökerezik – vallja Varga János koreográfus.

A műsorban a Mezőség, azon belül a Borsa völgyének táncai és zenéi lesznek láthatók, hallhatók. Megidézett falvak: Alsótők, Girolt, Bonchida, Válaszút, Kide, Bálványoscsaba, Szék, Mezőkeszű, Magyarparlatka.

Énekel: Kásler Magda,

zenél a Maros Művészegyüttes zenekara

Tánckarvezetők: Kovács Szabolcs-Zoltán és Kásler Magda

Rendező-koreográfus: Varga János

Kinevezett igazgató: Moldován-Horváth István